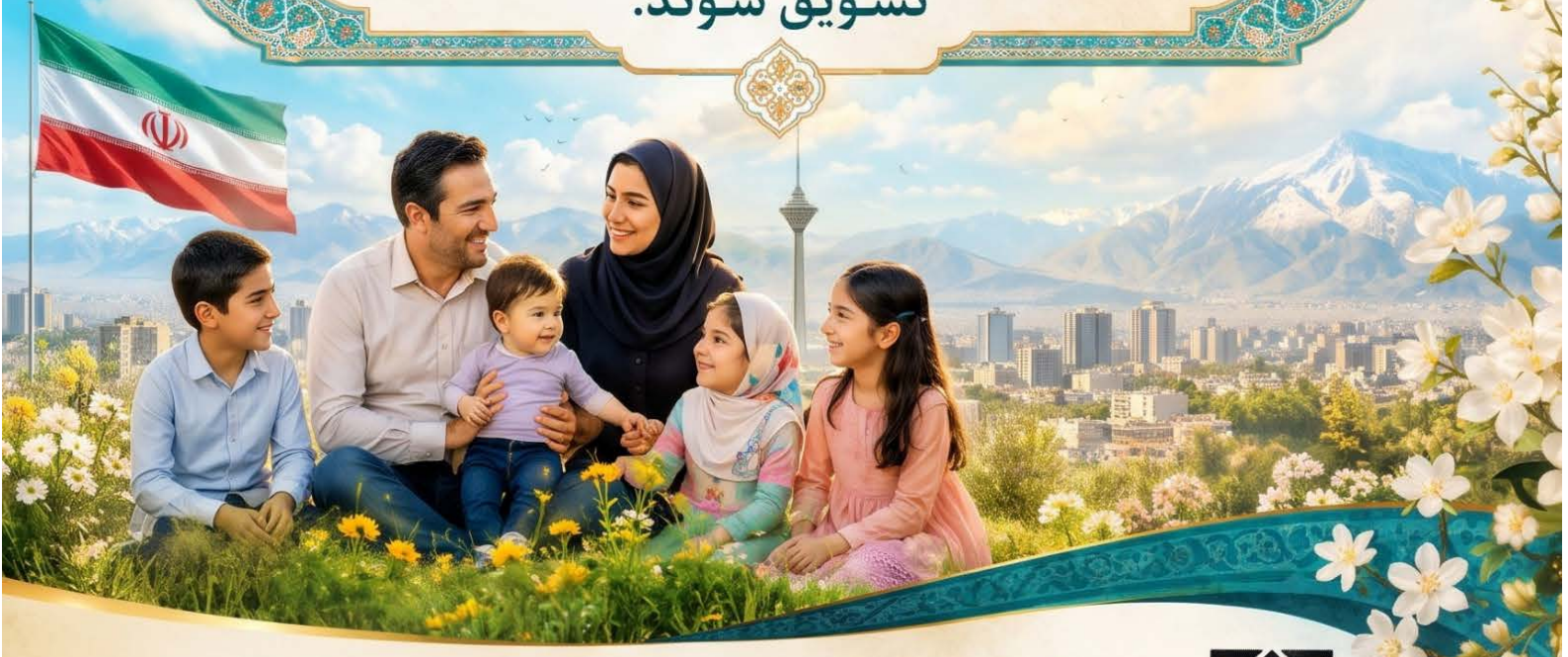
جوانی جمعیت، اقتدار آینده ایران

اگر چنانچه مسئله جمعیت و
فرزندآوری حل نشود، کشور در آینده
دچار مشکلات بزرگی خواهد شد؛
باید خانواده‌ها به فرزندآوری
تشویق شوند.

توسعه تحقیقات بالینی بیمارستان آیت‌الله موسوی

مرکز آموزشی و درمانی آیت‌الله موسوی

- ایران قوی با نسل جوان
- امید به آینده نشاط اجتماعی
- فرزند بیشتر آینده روشن‌تر
- خانواده قوی جامعه‌ای پیشرفته

بسم الله الرحمن الرحيم

فهرست مطالب

صفحه

مقدمه ۴

سیاست های کلی جمعیت ابلاغی مقام معظم رهبری ۵

شناسنامه قانون ۶

بخش نخست : وظایف دستگاه ها و سازمان های مختلف در قانون ۷

- قوه مجریه، نهاد ریاست جمهوری و نهاد های وابسته
- وزارتخانه ها
- وظایف عمومی و مشترک کلیه دستگاهها
- قوه قضاییه و نهاد های وابسته
- صدا و سیما
- نیروهای مسلح
- ستاد اجرایی فرمان امام خمینی(ره)
- حوزه‌های علمیه
- کمیته امداد
- سازمان تبلیغات اسلامی

بخش دوم : دسته بندی گروه های هدف نیازمند حمایت در قانون ۲۸

- حمایت از زوج های جوان
- حمایت از خانواده
- حمایت از مادران

بخش سوم : تسهیلات و برنامه های حمایتی پیش بینی شده در قانون ۳۴

- تسهیلات مسکن
- خدمات اجتماعی
- مشوق های اقتصادی
- حمایت از گروه های مردمی
- تسهیلات شغلی
- تسهیلات آموزشی

بخش چهارم : اصلاح و تحول در متون ، برنامه های آموزشی و پژوهشی در قانون ۳۷

- برنامه های آموزش عمومی
- برنامه های آموزشی بهداشت و درمان
- پژوهش
- فرهنگ سازی در قانون

بخش پنجم : اقدامات پیش بینی شده جهت پیشگیری از سقط جنین ۴۰

- تدابیر کلی
- غربالگری و سقط غیرجنایی (درمانی و خودبه خودی)
- سقط جنایی

بخش ششم : سایر مباحث ۴۲

- جلوگیری از حرکتهای معارض در اجرای قانون
- نحوه اجرا و نظارت بر حسن اجرای مواد قانون

مقدمه

در جامعه امروزی داشتن فرزند در نهاد خانواده و جمعیت جوان در جامعه یک هنجار ارزشمند است به گونه ای که مطابق پیمایش های ملی خانواده نگرش مردم نسبت به فرزندآوری در قیاس با دهه های گذشته بیشتر شده است، به گونه ای که در سال ۱۳۹۸ بیش از ۴۰ درصد از مردم اعلام نمودند که تمایل به داشتن حداقل ۴ فرزند دارند .

این مساله ضرورت حمایت های مختلف قانونی و سیاسی جهت رفع موانع و مسائل پیش روی خانواده ها نظیر هزینه بالای معیشت خانواده ها و فشارهای اقتصادی، هزینه های بالای بارداری، زایمان و درمان ناباروری و فقدان پوشش بیمه ای، شیوع سقط جنین را ایجاب می نماید که موانع عمده ای در فرزندآوری در جامعه می باشند.

موانع گفته شده علیرغم تمایل و نگرش مثبت خانواده ها به داشتن فرزندان بیشتر، باعث کاهشی ۲۰ درصدی میزان موالید طی سالیان اخیر گردیده است.

همچنین رشد جمعیت به کمترین میزان خود در یک قرن اخیر رسیده است. که زنگ خطری جدی برای نهاد خانواده و نظامات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، علمی و امنیتی به شمار می آید به نحوی که طبق برآوردهای بین المللی ایران تا ۲۰ سال آینده جزو پیرترین کشورهای جهان خواهد بود.

در این راستا، تحقق مطالبه عمومی مردم، حمایت از مادران ایرانی و رفع موانع و مسائل مذکور و نیز مصالح کشور در نظام حکمرانی و قانونگذاری امری اجتناب ناپذیر بود که می بایست با توجه به فرصت اندک پیش رو، به ضرورت، فوریت و اهمیت مورد بررسی قرار می گرفت.

لذا قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت با هدف افزایش نرخ باروری کلی به بیش از سطح جانشینی و ارتقای شاخص های کیفی در راستای تحقق سیاست های کلی جمعیت با حمایت از گروه های هدفی نظیر خانواده های دارای حداقل سه فرزند، ولادت های جدید، زوجین نابارور، زنان باردار و مادران دارای فرزند زیر ۲ سال سن تصویب گردید.

لازم به ذکر است که اعطای کلیه امتیازات و تسهیلات این قانون مشروط به آن است که نرخ باروری شهرستان محل زادگاه پدر یا فرزند، بالای ۲,۵ نباشد.

سیاست های کلی جمعیت ابلاغی مقام معظم رهبری

حضرت آیت الله خامنه ای رهبر معظم انقلاب اسلامی در ۳۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۳ سیاست های کلی «جمعیّت» را که براساس بند یک اصل ۱۱۰ قانون اساسی و پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام تعیین شده است، ابلاغ کردند. متن ابلاغیه رهبر انقلاب به رؤسای قوای سه گانه و رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام به شرح زیر است:

بسم الله الرّحمن الرّحیم

با عنایت به اهمیّت مقوله جمعیّت در اقتدار ملّی؛ و با توجه به پویندگی، بالندگی و جوانی جمعیّت کنونی کشور به عنوان یک فرصت و امتیاز؛ و در جهت جبران کاهش نرخ رشد جمعیّت و نرخ باروری در سال‌های گذشته، سیاست‌های کلی جمعیّت ابلاغ می‌گردد. با در نظر داشتن نقش ایجابی عامل جمعیّت در پیشرفت کشور، لازم است برنامه‌ریزی‌های جامع برای رشد اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور متناسب با سیاست‌های جمعیّتی انجام گیرد. **همچنین ضروری است با هماهنگی و تقسیم کار بین ارکان نظام و دستگاه‌های ذیربط در این زمینه،** اقدامات لازم با دقّت، سرعت و قوّت صورت گیرد و نتایج رصد مستمر اجرای سیاست‌ها گزارش شود.

۱- ارتقاء پویایی، بالندگی و جوانی جمعیّت با افزایش نرخ باروری به بیش از سطح جانشینی.

۲- رفع موانع ازدواج، تسهیل و ترویج تشکیل خانواده و افزایش فرزند، کاهش سن ازدواج و حمایت از زوج‌های جوان و توانمندسازی آنان در تأمین هزینه‌های زندگی و تربیت نسل صالح و کارآمد.

۳- اختصاص تسهیلات مناسب برای مادران بویژه در دوره بارداری و شیردهی و پوشش بیمه‌ای هزینه‌های زایمان و درمان ناباروری مردان و زنان و تقویت نهادها و مؤسسات حمایتی ذی‌ربط.

۴- تحکیم بنیان و پایداری خانواده با اصلاح و تکمیل آموزش‌های عمومی در باره اصالت کانون خانواده و فرزند پروری و با تأکید بر آموزش مهارت‌های زندگی و ارتباطی و ارائه خدمات مشاوره‌ای بر مبنای فرهنگ و ارزش‌های اسلامی- ایرانی و توسعه و تقویت نظام تأمین اجتماعی، خدمات بهداشتی و درمانی و مراقبت‌های پزشکی در جهت سلامت باروری و فرزندآوری.

۵- ترویج و نهادینه‌سازی سبک زندگی اسلامی- ایرانی و مقابله با ابعاد نامطلوب سبک زندگی غربی.

۶- ارتقاء امید به زندگی، تأمین سلامت و تغذیه سالم جمعیّت و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی، بویژه اعتیاد، سوانح، آلودگی‌های زیست محیطی و بیماری‌ها.

۷- فرهنگ سازی برای احترام و تکریم سالمندان و ایجاد شرایط لازم برای تأمین سلامت و نگهداری آنان در خانواده و پیش‌بینی ساز و کار لازم برای بهره‌مندی از تجارب و توانمندی‌های سالمندان در عرصه‌های مناسب.

۸- توانمندسازی جمعیّت در سن کار با فرهنگ سازی و اصلاح، تقویت و سازگار کردن نظامات تربیتی و آموزش‌های عمومی، کارآفرینی، فنی ـ حرفه‌ای و تخصصی با نیازهای جامعه و استعدادها و علایق آنان در جهت ایجاد اشتغال مؤثر و مولّد.

۹- باز توزیع فضایی و جغرافیایی جمعیّت، متناسب با ظرفیت زیستی با تأکید بر تأمین آب با هدف توزیع متعادل و کاهش فشار جمعیّتی.

۱۰- حفظ و جذب جمعیّت در روستاها و مناطق مرزی و کم تراکم و ایجاد مراکز جدید جمعیّتی بویژه در جزایر و سواحل خلیج فارس و دریای عمان از طریق توسعه شبکه‌های زیربنایی، حمایت و تشویق سرمایه‌گذاری و ایجاد فضای کسب و کار با درآمد کافی.

۱۱- مدیریت مهاجرت به داخل و خارج هماهنگ با سیاست‌های کلی جمعیّت با تدوین و اجرای ساز و کارهای مناسب.

۱۲- تشویق ایرانیان خارج از کشور برای حضور و سرمایه گذاری، و بهره‌گیری از ظرفیت‌ها و توانایی‌های آنان.

۱۳- تقویت مؤلفه‌های هویت‌بخش ملی (ایرانی، اسلامی، انقلابی) و ارتقاء وفاق و همگرایی اجتماعی در پهنه سرزمینی بویژه در میان مرزنشینان ؛ و ایرانیان خارج از کشور.

۱۴- رصد مستمر سیاست‌های جمعیّتی در ابعاد کمّی و کیفی با ایجاد ساز و کار مناسب و تدوین شاخص‌های بومی توسعه انسانی و انجام پژوهش‌های جمعیّتی و توسعه انسانی.

قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت

مشتمل بر هفتاد و سه ماده و هشتاد و یک تبصره

در جلسه مورخ ۱۴۰۰/۷/۲۴

کمیسیون مشترک طرح جوانی جمعیت و حمایت از خانواده مجلس شورای اسلامی

طبق اصل هشتاد و پنجم (۸۵) قانون اساسی تصویب گردید

و پس از موافقت مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت هفت سال

در تاریخ ۱۴۰۰/۸/۱۰ به تأیید شورای نگهبان رسید.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

شماره ۲۷۸/۶۹۳۸۵ ۱۴۰۰/۸/۱۹

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر سیدابراهیم رئیسی

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت مصوب جلسه ۱۴۰۰/۷/۲۴ کمیسیون مشترک طرح جوانی جمعیت و حمایت از خانواده مجلس شورای اسلامی مطابق اصل هشتاد و پنجم (۸۵) قانون اساسی که با عنوان طرح جوانی جمعیت و حمایت از خانواده به مجلس شورای اسلامی تقدیم شده بود، پس از موافقت مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت هفت سال در جلسه علنی روز سهشنبه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۲۶ و تأیید شورای محترم نگهبان، به پیوست ابلاغ می شود

رئیس مجلس شورای اسلامی ـ محمدباقر قالیباف

شماره ۹۳۹۸۲ ۱۴۰۰/۸/۲۴

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

معاونت امور زنان و خانواده رئیس جمهور

در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی به پیوست «قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» که در جلسه مورخ بیست و چهارم مهرماه یکهزار و چهارصد کمیسیون مشترک طرح جوانی جمعیت و حمایت از خانواده مجلس شورای اسلامی مطابق اصل هشتاد و پنجم (۸۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب و پس از موافقت مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت ۷ سال، در تاریخ ۱۴۰۰/۸/۱۰ به تأیید شورای نگهبان رسیده و طی نامه شماره ۲۷۸/۶۹۳۸۵ مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۹ مجلس شورای اسلامی واصل گردیده، جهت اجرا ابلاغ می گردد.

رئیس جمهور ـ سیدابراهیم رئیسی

بخش نخست

وظایف دستگاه ها و سازمان های مختلف در قانون

ارکان ستاد ملی جمعیت

تشکیل ستاد ملی جمعیت به منظور راهبری، برنامه‌ریزی، ارزیابی کلان و نظارت براجرای قانون با رعایت مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی

ماده قانون	اعضا	وظایف
۱	• رئیس جمهور (رئیس ستاد) • دبیر ستاد- به انتخاب رییس جمهور • وزرای کشور، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، علوم، تحقیقات و فناوری، ورزش و جوانان، راه و شهرسازی، تعاون، کار و رفاه اجتماعی، اطلاعات، امور اقتصادی و دارایی، فرهنگ و ارشاد اسلامی، آموزش و پرورش و ارتباطات و فناوری اطلاعات • رؤسای سازمان‌های صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، برنامه و بودجه کشور، تبلیغات اسلامی، پزشکی قانونی کشور • معاون امور زنان و خانواده ریاست جمهوری یا دستگاه مرتبط • مدیر حوزه‌های علمیه • دادستان کل کشور • رییس شورای فرهنگی-اجتماعی زنان و خانواده شورای عالی انقلاب فرهنگی • دو نفر نماینده مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر • رییس ستاد کل نیروهای مسلح • رییس سازمان بسیج مستضعفین	• تهیه برنامه عمل متناظر این قانون با تقسیم کار ملی • تعیین نقش و ایجاد هماهنگی و هم‌افزایی بین وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، نهادها و مجموعه‌های مرتبط با موضوع جوانی جمعیت و خانواده و نظارت بر نقش‌های تعیین شده. • پیشنهاد اعتبار دستگاههای مرتبط با این قانون در بودجه سنواتی به سازمان برنامه و بودجه کشور • دریافت گزارش سالانه عملکرد و ارزیابی فعالیت‌های صورت گرفته در ارتباط با بودجه‌های اختصاص یافته در موضوع جمعیت و فرزندآوری • تدوین و ابلاغ دستورالعمل ارزیابی عملکرد دستگاهها نسبت به اجرای قانون جوانی جمعیت و حمایت از خانواده • نظارت بر طرح‌ها، برنامه‌ها و عملکرد ناظر بر اعتبارات مرتبط با این قانون • تدوین شاخص های ارزیابی و سنجش اقدامات اثربخش بر رشد ازدواج و فرزندآوری به تفکیک بخش های خانواده؛ رسانه؛ سازمان های مردم نهاد؛ دستگاههای اجرایی، شرکتها و موسسات خصوصی، مدیران، نخبگان (ماده۱۹) • دریافت گزارش نهادهای ذی ربط مبنی بر اثر بخشی اقدامات آنها بر رشد ازدواج و فرزندآوری در جامعه مخاطب • **اهدای سالانه «جایزه ملی جوانی جمعیت»(ماده ۱۹)** • پایش زمانی و مکانی مستمر تغییرات جمعیتی در سطح ملی ، استانی و شهرستانی با مشارکت مرکز آمار ایران • پایش جامع وضعیت سقط جنین در کشور بر اساس جمع بندی گزارش‌های دستگاههای ذی‌ربط و پژوهش‌های مرتبط • ارائه گزارش عملکرد شش ماهه ستاد و دستگاهها مرتبط در رابطه با رشد ازدواج و فرزندآوری به شورای عالی انقلاب فرهنگی و مجلس شورای اسلامی

استانداران از طریق شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان، راهبری، برنامه‌ریزی، هماهنگی بین بخشی و نظارت و ارزیابی در سطح استان در مورد احکام این قانون را بر عهده گیرند.

قوه مجریه، نهاد ریاست جمهوری و نهاد های وابسته

نهاد متولی	ماده قانون	وظایف
دولت	۷	انتشار سالیانه اوراق مالی اسلامی تا پنج سال به منظور احداث، تکمیل، تجهیز و تأمین خوابگاه‌های دانشجویی متأهل
	۱۴	دولت حق بهره برداری زمین با هدف تولید و کشاورزی و اشتغال و تخفیف ۲۵ درصد هزینه واگذاری با پنجاه درصد افزایش طول دوره بازپرداخت برای تولد فرزند سوم و بیشتر
	۱۶	افزایش ۱۰۰ درصدی کمک هزینه اولاد و ۵۰ درصدی حق عائله مندی هر ساله به مدت ۵ سا ل برای کلیه گروه های مختلف حقوق بگیر در دستگاه‌ها
	۶۲	ابلاغ سیاست های جامع در حوزه مهاجرت داخلی و خارجی برای ارتقاء کمی و کیفی جمعیت
	۷۲	پیش بینی اعتبارات هزینه ای و اعتبارات تملک دارایی برای اجرای قانون با تاکید بر جهت دهی هزینه های جاری و منابع موجود
مرکز آمار ایران	۱	رصد مداوم و سالیانه میزان موالید و نرخ باروری کل در کشور
سازمان هدفمندی	۱۳	افزایش۳ برابری یارانه فرزندان درخانواده های دهک های۱ تا۴ غیر شاغل در دستگاههای دولتی و دارای حداقل ۳ فرزند
جهاد دانشگاهی	۴۱	تبصره ۴ - اختصاص حداقل (۱۰درصد) از بودجه طرح‌های نوآورانه جهاد دانشگاهی به طرح‌های مربوط به ناباروری و زایمان‌های طبیعی استاندارد و ایمن
بورس	۱۱	سرمایه گذاری مبلغ ده میلیون ریال تا سقف سالانه ده هزار میلیارد ریال بنام فرزندان متولد ۱۴۰۰ و بعد از آن
سازمان مالیاتی	۱۸	معافیت مالیاتی اشخاص حقیقی به ازای فرزند سوم و بیشتر، هر فرزند ۱۵ درصد مشروط به تصویب در بودجه سنواتی
بانک مرکزی	۹	اقدام به پرداخت انواع تسهیلات مسکن با هدف تشویق فرزندآوری خانواده‌ها از طریق بانک‌های عامل و مؤسسات اعتباری به شرح زیر نماید – افزایش ۲۵ درصد سقف تسهیلات مسکن جهت خرید و ساخت و جعاله به ازای هر فرزند زیر بیست سال سن –افزایش دو ساله دوره بازپرداخت به ازای هر فرزند زیر بیست سال سن، تا سقف ده سال تبصره -بانک‌های عامل نسبت به افزایش تسهیلات، مقرر در این ماده، بدون تسویه تسهیلات قبلی اقدام نمایند
	۱۰	پرداخت «تسهیلات قرض‌الحسنه تولد فرزند» برای متولین سال ۱۴۰۰ به بعد مبلغ این تسهیلات برای تولد فرزند اول یکصد میلیون ریال، فرزند دوم دویست میلیون ریال، برای تولد فرزند سوم سیصد میلیون ریال، فرزند چهارم چهارصد میلیون ریال و فرزند پنجم و بالاتر پانصد میلیون ریال بدون الزام به سپرده گذاری تبصره ۱ -افزایش مبلغ وام متناسب با حداقل نرخ تورم تبصره ۲–دریافت وام قرض‌الحسنه برای تولد فرزند بعدی در حین دوره بازپرداخت تسهیلات بلامانع است. تبصره ۳ -در مورد تولد فرزندان دوقلو و بیشتر، به ازای هر فرزند، یک وام تعلق می‌گیرد.
	۶۸	اعطای وام ۲۰۰ میلیونی به زوجین جوان(زوج زیر ۲۵ سال و زوجه زیر ۲۳ سال) و وام ۱۴۰ میلیونی به زوجین با سنین بالاتر با ضمانتهای آسا ن و به منظور حمایت از ازدواج جوانان وکاهش سن ازدواج عدم پرداخت یا تأخیر در پرداخت تسهیلات تخلف و قابل پیگیری در مراجع ذی‌صلاح اعلام ماهیانه تعداد تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج پرداختی و تعداد افراد در نوبت دریافت این تسهیلات به صورت عمومی توسط تمامی بانک‌ها

نهاد متولی	ماده قانون	وظایف
بانک مرکزی	۶۹	اختصاص وام ۱۵۰ میلیون تومانی ودیعه، خرید یا ساخت مسکن برای خانوادههای فاقد مسکن با باز پرداخت ۲۰ ساله مشروط به تولد فرزند سوم به بعد در سال ۱۳۹۹ یا پس از آ ن اختصاص وام ۵۰ میلیون تومانی ودیعه، خرید یا ساخت مسکن برای خانواده های فاقد مسکن با باز پرداخت ۱۰ ساله بدون فرزند اختصاص وام ۸۰ میلیون تومانی ودیعه، خرید یا ساخت مسکن برای خانواده های فاقد مسکن با باز پرداخت ۱۰ ساله دارای یک فرزند اختصاص وام ۱۰۰ میلیون تومانی ودیعه، خرید یا ساخت مسکن برای خانواده های فاقد مسکن با باز پرداخت ۱۰ ساله دارای دو فرزند
شورای عالی بیمه	۴۳	تبصره ۳ - تعریف بسته خدمات پایه به گونه‌ای که شامل کلیه اقدامات درمان ناباروری اولیه و ثانویه گردد .
	۴۳	تحت پوشش کامل بیمه‌های پایه قرار دادن همه‌ی زوج‌هایی که علی‌رغم اقدام به بارداری به مدت یک سال یا بیشتر، صاحب فرزند نشده‌اند از برنامه‌های معاینه، بیماریابی، تشخیص علت ناباروری و درمان ، بدون محدودیت زمان و دفعات مورد نیاز به تشخیص پزشک معالج
	۴۴	تحت پوشش خدمات درمان پایه بیمه‌ای قرار دادن کلیه مادران فاقد پوشش بیمه‌ای طی دوران بارداری و شیردهی و همچنین کودکان تا پایان پنج سالگی بر اساس آزمون وسع.
	۴۵	تدوین راهنمای بالینی استاندارد پوشش بیمه‌ای خدمات سلامت زنان، مادران باردار و نوزادان را از جمله ماماها و پزشکان در مراکز خصوصی و دولتی در قالب سطح‌بندی خدمات با لحاظ نظام ارجاع
	۵۳	تبصره ۴ ماده ۵۳ -پوشش بیمه ای آزمایش های مادر و جنین بر اساس ضوابط قانونی
معاونت علمی و فناوری و صندوق نوآوری و شکوفایی	۴۰	حمایت از شرکت دانش بنیان تولید اقلام و تجهیزات درمان ناباروری تبصره یک- اختصاص ۵درصد از اعتبارات توسعه علوم و فناوریهای نو به تحقیقات بنیادی و تجار ی سازی درمان ناباروری، فرزندآوری و سلامت مادر اختصاص ۵ درصد از تسهیلات و حمایت های صندوق نوآوری و شکوفایی به شرکت دانش بنیان فعال در این حوزه

وزارت خانه ها

نهاد متولی	ماده قانون	شرح ماده
وزارت کشور	۱	همکاری با مرکز آمار ایران جهت رصد مداوم و سالیانه موالید و نرخ باروری کل در کشور و ارائه پیشنهادهای لازم در خصوص برنامه‌ریزی برای ارتقای وضعیت باروری در استان‌ها و شهرستان‌ها به ستاد ملی جمعیت
	۲۵	**سازمان ثبت احوال** اقدام به ایجاد سامانه برخط برای معرفی و صدور شناسنامه ویژه برای مادران دارای سه فرزند یا بیشتر نماید. مدت اعتبار این شناسنامه ده سال است و در صورت تولد فرزندان بعدی به مدت پنج سال تمدید خواهد شد.
	۶۳	**سازمان ثبت احوال** اقدام به تولید و انتشار سالیانه آمارهای مهاجرت بر حسب فرد و خانواده بر پایه داده‌های مکانی پایگاه اطلاعات جمعیت کشور، به منظور تهیه نقشه روزآمد تراکم جمعیت و هدفمند کردن طرح‌های حمایتی این قانون، با توجه به پراکندگی خانواده‌ها در سطح کشور نماید.
	۲۲	تبصره ۱- **شهرداری ها** با وزارت راه و شهرسازی جهت تهیه ضوابط و استانداردهای فضای مناسب رفع نیاز نوزاد، کودک و مادر باردار جهت استراحت، شیردهی و نگهداری کودک در کلیه اماکن عمومی، خدماتی و آموزشی تحت اختیار یا نظارت دستگاهها با رعایت نظام‌نامه پیوست فرهنگی طرح‌های مهم و کلان کشور نمایند.
	۲۵	بند ب- نیم بها بودن خدمات حمل و نقل عمومی و تعرفه‌های فرهنگی، ورزشی و تفریحی **شهرداری‌ها** و دستگاه های اجرایی برای مادران دارای سه فرزند یا بیشتر بند ت- تخفیف بیست درصدی (۲۰درصد) دوره‌های آموزشی، تربیتی و هنری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان برای استفاده فرزندان
	۲۸	**شهرداری ها** اقدامات لازم در راستای آگاهی‌بخشی نسبت به وجوه مثبت و ارزشمند ازدواج ، تعدد فرزندان، حمایت از نقش مادری و همسری، مقابله با محتوای مغایر سیاست‌های کلی جمعیت، عوارض سقط جنین و... انجام دهند. ح- تدوین پیوست فرهنگی متناسب با سیاست های جمعیتی با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
	۳۲	**شهرداری ها** یک سوم ظرفیت تبلیغات محیطی به موضوع فرزندآوری و جمعیت و تعالی نهاد خانواده با تخصیص ۴۰ درصد آن به گروههای مردمی توسط اختصاص دهند.
	۳۱	اختصاص ۳۰ درصد از بودجه حمایتی دستگاه به سازمانهای مردم نهاد جمعیت و تسهیل گر ازدواج
وزارت امور خارجه	۶۴	ارایه گزارش کلیه تعهدات ناشی از معاهدات بین‌المللی مرتبط با مسائل جمعیتی کشور به مجلس شورای اسلامی و شورای عالی انقلاب فرهنگی و برطرف نمودن اقداماتی ضدجمعیتی نهادهای بین‌المللی در کشور.
وزارت اطلاعات و ...	۵۹	شناسایی و معرفی متخلفان فروش داروهای سقط، مشارکت در سقط غیرقانونی، تارنماها و بسترهای مجازی معرفی‌کننده مراکز و افراد مشارکت کننده در سقط، توصیه‌های کارکنان بهداشتی و درمانی خارج از ضوابط، عناصر ترویج دهنده سقط غیرقانونی به مراجع قضایی
وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی	۲۱	دولت با تقویت صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر نسبت به بیمه مادران خانه‌دار دارای سه فرزند و بیشتر به شرح ذیل اقدام کنند: الف- در خصوص مادران غیرشاغل دارای سه فرزند و بیشتر ساکن مناطق روستایی و عشایری (۱۰۰درصد) حق بیمه توسط دولت پرداخت می‌شود. ب- با تولد فرزند چهارم و پنجم به ازای هر فرزند دو سال به سوابق بیمه‌ای بیمه‌گذار افزوده می‌شود.

وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی	۲۲	تبصره ۱- **سازمان بهزیستی** با وزارت راه و شهرسازی جهت تهیه ضوابط و استانداردهای فضای مناسب رفع نیاز نوزاد، کودک و مادر باردار جهت استراحت، شیردهی و نگهداری کودک در کلیه اماکن عمومی، خدماتی و آموزشی تحت اختیار یا نظارت دستگاهها با رعایت نظام‌نامه پیوست فرهنگی طرح‌های مهم و کلان کشور همکاری نماید.
	۲۳	**سازمان بهزیستی اقدام به :** الف- توسعه و تجهیز کمی و کیفی شیرخوارگاه ها تا ۱,۵ برابر سطح فعلی ب- به‌کارگیری حداقل یک نفر آشنا به تربیت اسلامی کودک، با معرفی حوزه‌های علمیه را در چهارچوب قوانین مربوط در هر یک از مراکز مذکور پ- انجام برنامه‌ریزی و نظارت مناسبی جهت محتوای تربیتی و آموزشی و ابعاد معنوی و مذهبی این مرکز با همکاری حوزه علمیه ت- تامین و واگذاری زمین با اجاره ۹۹ ساله و غیر قابل تغییر کاربری به خیریه ها و سازمان های متقاضی تاسیس شیرخوارگاهها پس از تایید بهزیستی
	۲۴	ارایه رایگان سبد تغذیه و بسته بهداشتی مادربباردار،شیرده و دارای کودک زیر ۵ سال بر اساس آزمون وسع
	۴۴	همکاری با وزارت بهداشت جهت اینکه کلیه مادران فاقد پوشش بیمه‌ای را طی دوران بارداری و شیردهی و همچنین کودکان را تا پایان پنج سالگی تحت پوشش خدمات درمان پایه بیمه‌ای بر اساس آزمون وسع قرار دهد.
وزارت جهاد کشاورزی	۴	همکاری با وزارت راه و شهرسازی جهت تهیه آیین نامه تامین زمین یا واحد مسکونی
وزارت میراث فرهنگی و...	۲۵	بند الف و بند پ ماده ۲۵: نیم بها شدن هزینه موزه ها و اماکن تاریخی فرهنگی ورزشی و سینماها برای مادران دارای ۳ فرزند و بیشتر به همراه خانواده
وزارت ورزش و جوانان	۳۱	اختصاص ۳۰ درصد از بودجه حمایتی دستگاه به سازمانهای مردم نهاد جمعیت و تسهیل گر ازدواج
	۳۷	تبصره- ماده ۳۷- صدور مجوز مراکز فعال در امر انتخاب همسر با تأیید سازمان تبلیغات اسلامی
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۷	**سازمان اوقاف** اقدام به احداث «خوابگاه متأهلین ویژه دانشجویان و طلاب» با رعایت نوع وقف و ترویج «فرهنگ وقف و تعالی خانواده» ، ضمن استفاده از ظرفیت‌های مردمی با همکاری با وزارتخانه های مربوطه در این امر نماید.
	۲۸	انجام اقدامات لازم در راستای آگاهی بخشی نسبت به وجوه مثبت و ارزشمند ازدواج ، تعدد فرزندان، حمایت از نقش مادری و همسری، مقابله با محتوای مغایر سیاست‌های کلی جمعیت، عوارض سقط جنین و... ح- تدوین پیوست فرهنگی متناسب با سیاست های جمعیت
	۳۱	اختصاص ۳۰ درصد از بودجه حمایتی دستگاه به سازمانهای مردم نهاد جمعیت و تسهیل گر ازدواج
وزارت صنعت	۱۲	فروش بدون نوبت و بدون قرعه کشی خودروی ایرانی به قیمت کارخانه پس از تولد فرزند دوم به بعد به مادران توسط شرکت های خودرو ساز داخلی
وزارت آموزش و پرورش	۳۳	الف- آموزش مهارتهای سبک زندگی اسلامی در کلیه مقاطع تحصیلی در اجرای سند تحول آموزش و پرورش ب- اضافه کردن محتوای آموزشی در کتب درسی در راستای بندهای سیاست های کلی جمعیت و خانواده پ- آموزش مسائل تربیتی بلوغ و ازدواج به کادر آموزشی و اولیا بر اساس سبک زندگی اسلامی - ایرانی ت- تربیت نیروی انسانی توانمند، متعهد و متأهل برای درس «مدیریت خانواده و سبک زندگی»
	۳۴	ایجاد و گسترش رشته های متناسب با نقش خانواده و زن از قبیل مدیریت خانه و خانواده در دانشگاهها و مقطع متوسطه

نهاد متولی	ماده قانون	وظایف
وزارت راه و شهرسازی	۳	فراهم آوردن امکان استفاده مجدد از امکانات دولتی مربوط به تأمین مسکن پس از تولد فرزند سوم و بیشتر این خانواده‌ها می‌توانند صرفاً برای بار دوم از کلیه امکانات دولتی در این خصوص استفاده نمایند.
	۴	تامین زمین یا واحد مسکونی حداکثر ۲۰۰ متری به قیمت تمام شده با ۲ سال تنفس و ۸ سال قسط بندی پس از تولد فرزند سو م تبصره ۱ -برای ساکنین شهرهای بالای پانصدهزار نفر، زمین یا واحد مسکونی با شرایط مقرر در این ماده بسته به اعلام ظرفیت توسط دولت مبنی بر وجود زمین یا واحد مسکونی در شهرک‌های اطراف یا شهرهای جدید یا شهرهای مجاور یا زادگاه پدر یا مادر مشروط به این که بالاتر از پانصد هزار نفر نباشد
	۷	تبصره ۳ -واگذاری اراضی مازاد با کاربری آموزشی، تحقیقات و فناوری وزارت راه و شهرسازی مطابق با ضوابط شهرسازی و به میزان سرانه‌های مصوب، برای جبران کسری احداث خوابگاه‌های دانشجویی و طلاب متأهل به دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و ... با حفظ مالکیت دولت به صورت اجاره ۹۹ ساله و غیر قابل تغییر کاربری
	۲۲	تبصره ۱ -تهیه ضوابط و استانداردهای فضای مناسب رفع نیاز نوزاد، کودک و مادر باردار جهت استراحت، شیردهی و نگهداری کودک در کلیه اماکن عمومی، خدماتی و آموزشی تحت اختیار یا نظارت دستگاهها با رعایت نظام‌نامه پیوست فرهنگی طرح‌های مهم و کلان کشور
	۳۲	اختصاص یک سوم ظرفیت تبلیغات محیطی به موضوع فرزندآوری و جمعیت با تخصیص ۴۰ درصد آن به نهادهای مردمی در سطح شهرها، روستاها، راههای مواصلاتی و سایر اماکن عمومی
سازمان نظام مهندسی	۵	– کاهش عوارض ساخت و ساز و هزینه‌های خدمات نظام مهندسی۵۰ درصد برای خانواده ۳ فرزند زیر بیست سال و تا ۷۰ درصد برای خانواده ۴ فرزند زیر بیست سال و سایر تخفیفات – تخفیف هزینه پروانه و عوارض ساختمانی را به میزان ده درصد (۱۰درصد) برای خانواده‌های دارای حداقل سه فرزند زیر بیست سال

نهاد متولی	ماده قانون	وظایف
وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی	۷	تبصره ۵ – تهیه پیوست‌های فرهنگی احداث خوابگاه های متأهلین ابلاغ به دانشگاه‌های مرتبط با تصویب وزیر مربوط
	۲۲	تبصره ۱- همکاری با وزارت راه و شهرسازی جهت تهیه ضوابط و استانداردهای فضای مناسب رفع نیاز نوزاد، کودک و مادر باردار جهت استراحت، شیردهی و نگهداری کودک در کلیه اماکن عمومی، خدماتی و آموزشی تحت اختیار یا نظارت دستگاهها با رعایت نظام‌نامه پیوست فرهنگی طرح‌های مهم و کلان کشور
	۲۴	همکاری با وزارت تعاون،کار و رفاه اجتماعی در ارائه سبد تغذیه‌ای و بسته بهداشتی را برای ماه‌های مختلف به مادران باردار، شیرده و دارای کودک زیر پنج سال نیازمند حمایت بر اساس آزمون وسع تبصره ۱- تعیین محتوای سبد تغذیه‌ای و بسته بهداشتی را برای ماه های مختلف و مادران باردار، شیرده و دارای کودک زیر پنج سال نیازمند حمایت بر اساس آزمون وسع
	۲۷	–کسر تعهدات قانون خدمات پزشکان و پیرا پزشکان به ازای هر فرزند ۶ ماه برای مادران –گذراندن تعهدات قانون خدمات پزشکان و پیرا پز شکان در محل سکونت خود برای بانوان متأهل –تعویق تعهدات قانون خدمات پزشکان و پیرا پزشکان برای مادرا ن باردار و دارای فرزند زیر دو سال تا ۲ سال
	۲۸	ج- اقدام به تهیه عبارات، نمادها یا تصاویر با محتوای حمایت از خانواده، مادران ایرانی و ارزشمندی تعدد فرزندان نماید و نسبت به درج مناسب موارد مذکور در بسته‌بندی محصولات و کالاهای کلیه واحدهای تولیدی، توزیعی، خدماتی، کتب، محصولات فرهنگی و مطبوعات با همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
	۳۵	فعالیت های آموزشی، پژوهشی و فرهنگی برای دانشجویان و کادر دانشگاه ها همراه با حذف محتوای آموزشی مخالف فرزندآوری و سقط جنین و..
	۳۸	ارایه آموزش‌های حین ازدواج را به تمامی زوجین اعم از دانشجو و غیردانشجو (آموزش‌دهندگان موضوع این حکم با تأیید نهاد نمایندگی ولی فقی در دانشگاه‌ها علوم پزشکی مربوط انتخاب می‌شود.)
	۳۹	اختصاص حداقل ۵ درصد از اعتبارات پژوهشی به پژوهشهای مرتبط با خانواده و فرزنداوری و رشد جمعیت حمایت ویژه از پایاننامه های دانشگاهی و حوزوی مرتبط با اولویت های پژوهشی ستاد ملی جمعیت
	۴۱	اقدام به تجهیز یا راه‌اندازی حداقل یک مرکز تخصصی درمان ناباروری سطح دو در دانشگاه‌های علوم پزشکی و حداقل یک مرکز درمان ناباروری سطح سه به ازای هر استان اعم از دولتی و عمومی غیردولتی در قالب نظام سطح‌بندی خدمات متناسب با الگوی جمعیتی تبصره ۱ -انجام اقدامات لازم ا برای افزایش ظرفیت پذیرش در رشته تخصصی ناباروری (فلوشیپ) و سایر رشته‌های مرتبط تبصره ۲ - برگزاری دوره‌های تخصصی آموزشی با محتوی درمان ناباروری و ارجاعات مربوطه برای متخصصین زنان و مامایی تبصره ۳ - استقرار متخصصین طب سنتی در مراکز ناباروری سطح دو.

	۴۲	تدوین دستورالعمل و راهنمای بالینی هماهنگ کشوری مربوط به پیشگیری، تشخیص به‌هنگام و درمان افراد نابارور و در معرض ناباروری ضمن ادغام در شبکه بهداشت
	۴۳	انجام برنامه‌ها و اقدامات لازم جهت تحت پوشش بیمه قرار گرفتن زوج های نابارور بدون محدودیت زمان و دفعات مورد نیاز به تشخیص پزشک معالج (زوج هایی که علی‌رغم اقدام به بارداری به مدت یک سال یا بیشتر، صاحب فرزند نشده‌اند برای معاینه، بیماریابی، تشخیص علت ناباروری و درمان) تبصره ۱ -برای افراد بالای سی و پنج سال، مدت مذکور در ماده فوق از یک سال به شش ماه کاهش می‌یابد. تبصره ۲ -پوشش بیمه ای درمان افراد مبتلا به سقط عارضی مکرر
	۴۴	کلیه مادران فاقد پوشش بیمه‌ای را طی دوران بارداری و شیردهی و همچنین کودکان را تا پایان پنج سالگی تحت پوشش خدمات درمان پایه بیمه‌ای بر اساس آزمون وسع قرار دهد.
وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی	۴۶	جهت آموزش دانشجویان علوم پزشکی و کارکنان نظام سلامت با رویکرد افزایش رشد جمعیت و تأکید بر اثرات مثبت بارداری و زایمان طبیعی، فواید فرزندآوری، کاهش فاصله ازدواج تا تولد فرزند اول و همچنین کاهش فاصله بین تولد فرزندان، حداکثر تا یک سال پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون، نسبت به موارد زیر اقدام نماید: الف- تغییر، اصلاح، تکمیل و بروزرسانی علمی متون و منابع آموزشی، در راستای تبیین مضرات مادی و معنوی سقط جنین، عوارض استفاده از داروهای ضدبارداری، منع زایمان غیرطبیعی غیرضروری ب- بازآموزی و تربیت کارکنان و ارایه دهندگان آموزش‌های بند «الف» جهت آموزش مراجعین در تمامی بازه سنی باروری پ- پرداخت فوق‌العاده کمک به فرزندآوری به صورت افزایش پلکانی به ازای تولد فرزند اول به بعد در جمعیت تحت پوشش به ارایه دهندگان خدمات
	۴۷	توزیع راهنمای مکتوب حفظ، مراقبت و سلامت جنین در کلیه مراکز تحت پوشش وزارت بهداشت و در اختیار مادران قراردادن
	۴۸	بازنگری دستورالعمل‌ها و متون آموزشی و ترویجی خود در جهت افزایش باروری و ثمرات بارداری و زایمان طبیعی در سلامت بانوان، هزینه‌های روحی، روانی و اقتصادی دوران بارداری را کاهش دهد از القای هرگونه ترس و هراس نسبت به امر بارداری ذیل عباراتی از قبیل پرخطر و ناخواسته در شبکه بهداشت، ممانعت به عمل آورد و از عبارت مراقبت ویژه به جای آن‌ها استفاده کند.
	۴۹	زایمان طبیعی رایگان در بیمارستان های دولتی برای همه افراد (چه دارای بیمه چه فاقد بیمه) دسترسی زنان باردار به خدمات زایشگاهی ایمن و استاندارد حداکثر طی مدت یک ساعت با وسیله نقلیه معمول تبصره - ارتقای مهارت مامایی کشور و افزایش تعداد ماماها به ازای هر دو مادر در حال زایمان یک ماما
	۵۰	انجام اقدامات زیر جهت کاهش سالانه (۵درصد) از میزان زایمان غیرطبیعی نسبت به نرخ کل زایمان در کشور تا رسیدن به نرخ میانگین جهانی در راستای تأمین، حفظ، ارتقای سلامت مادر و نوزاد الف- یکپارچه سازی سیاست‌های ترویج زایمان طبیعی و کاهش زایمان غیرطبیعی در حوزه‌های بهداشت، درمان، آموزش، پژوهش، غذا، دارو، خدمات بیمه‌ای و برقراری ارتباط منطقی بین آن‌ها ب- آموزش و فرهنگ‌سازی برای زایمان طبیعی و آموزش‌های فردی به مادر باردار و خانواده

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی		ت- افزایش پذیرش دستیار زنان و زایمان متناسب با سهمیه مناطق با اولویت مناطق محروم ث- اصلاح تعرفه‌ها و کارانه در جهت افزایش زایمان طبیعی در چهارچوب قوانین و مقررات ج- ممنوعیت پرداخت بیمه در موارد زایمان به روش جراحی، خارج از دستورالعمل‌های ابلاغی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مگر در مواردی که بیمه‌گر قبل از لازم‌الاجرا شدن این قانون متعهد به پرداخت بوده باشد. چ- توسعه زایمان های بدون درد به میزان سالانه ۵درصد با تجهیز بیمارستانها و کادر متخصص به عنوان شاخص اعتبار سنجی ح- ارتقای کیفیت مراقبت‌های بارداری در راستای فرزندآوری و زایمان طبیعی، مبتنی بر پرونده الکترونیک یکپارچه و برخط سلامت با امکان دسترسی در کلیه بخش‌های بهداشت و درمان دولتی و غیردولتی، بر اساس استقرار راهنماهای بالینی سلامت مادر و جنین و با رعایت سطح‌بندی خدمات خ- تاثیردهی نظرسنجی مادران در مورد اعضای کادر درمان مرتبط با زایمان در محاسبه و پرداخت کارانه به آنان پ- برقراری نظام تضمین کیفیت مهارت آموزی و ارایه خدمات مراقبت بارداری و زایمان در قالب کار گروهی توسط ماماها، پزشکان و متخصصان زنان و زایمان، اطفال، بیهوشی و بقیه کارکنان مرتبط د- عملکرد بیمارستان‌ها را در زمینه کاهش سالانه پنج درصد (۵درصد) از میزان زایمان به روش جراحی نسبت به نرخ کل زایمان با رعایت موازین علمی در جهت حفظ سلامت مادر و جنین به عنوان پی‌نیاز اعتباربخشی به بیمارستان‌ها قرار دهد. ذ- اختصاص ۵ درصد بودجه عمرانی به بهبود کیفیت محیط زایشگاهی
	۵۱	**ممنوعیت** هرگونه توزیع رایگان یا یارانه‌ای اقلام مرتبط با پیشگیری از بارداری و کار گذاشتن اقلام پیشگیری و تشویق به استفاده از آن‌ها در شبکه بهداشتی درمانی وابسته به دانشگاه‌های علوم پزشکی تبصره -هرگونه ارایه داروهای جلوگیری از بارداری در داروخانه‌های سراسر کشور و شبکه بهداشت و کار گذاشتن اقلام پیشگیری، باید با تجویز پزشک باشد.
	۵۲	**ممنوعیت** عقیم‌سازی دائم زنان و مردان و یا مواردی که احتمال برگشت‌پذیری در آن‌ها ضعیف یا بسیار دشوار باشد (همچون بستن لوله‌ها). عقیم‌سازی زنان در مواردی که بارداری برای مادر خطر جانی دارد یا ضرر مهم همچون عوارض جسمی جدی یا حرج (مشقت شدید غیر قابل تحمل) چه در دوران بارداری چه بعد از زایمان ایجاد می‌کند و راه دیگری هم وجود نداشته باشد و دفع ضرر یا جرح مذکور با پیشگیری‌های موقت امکان‌پذیر نباشد، از این امر مستثنی می‌باشد.
	۵۳	**حذف** کلیه دستورالعمل‌های صادره مرتبط با بارداری و سلامت مادر و جنین که پزشکان و کارکنان بهداشتی-درمانی یا مادران را به سقط جنین توصیه کرده یا سوق می‌دهد، مگر مواردی که جان مادر در خطر باشد و سایر مواردی را که ممکن است عوارضی برای مادر یا جنین ایجاد کند، **بازنگری ونظارت** بر کلیه دستورالعمل‌های صادره مرتبط با بارداری و سلامت مادر و جنین به شرح زیر: ۱ -استانداردسازی و ارزشیابی عملکرد و صدور و لغو مجوز ارائه دهندگان خدمات بارداری و سلامت مادر و جنین ۲ -اصلاح روش‌های غربالگری و تشخیصی و استاندارد سازی مقادیر مثبت و منفی کاذب نتایج و تفاسیر آزمایش‌ها و تصویربرداری‌ها و تعیین مسؤولیت عاملین خدمت

		۳-تعیین آیین‌نامه تصدیق آزمایشگاه‌ها و مراکز تصویربرداری عامل آزمایش‌ها و تصویربرداری‌های مجاز غربالگری ناهنجاری جنین با رعایت شاخص‌های بند (۱) و (۲) با تبیین نحوه ارزشیابی منظم از آن‌ها و چگونگی پاسخگویی آنان؛ تبصره ۱-پیگرد قانونی سقط بر اثر مراحل بعدی غربالگری در صورت عدم وجود شواهد قوی وجود ناهنجاری جنین یا ضرورت درمانی تبصره ۲- از زمان لازم‌الاجرا شدن این قانون هرگونه توصیه به مادران باردار توسط کادر بهداشت و درمان یا تشویق یا ارجاع از سوی درمانگران به تشخیص ناهنجاری جنین مجاز نبوده و صرفاً در قالب تبصره (۳) این ماده مجاز است. تبصره ۳ -اختیاری بودن غربالگری همراه با نظر پزشک متخصص مگر با وجود احتمال عقلایی سقط تبصره ۳-پوشش بیمه ای آزمایش های مادر و جنین بر اساس ضوابط قانونی
	۵۴	استقرار سامانه ثبت اطلاعات مراجعین باروری و بارداری، سقط و دلائل آن و نحوه زایمان در کلیه مراکز با رعایت اصول محرمانگی
	۵۵	اجرای برنامه جامع برای مهار، پایش و پیشگیری سقط خود به خودی جنین و ادغام در شبکه بهداشت شامل آموزش عمومی اصلاح سبک زندگی و آسیب‌های وارده ناشی از تغذیه و داروها بر سلامت جنین
وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی	۵۶	– سقط جنین ممنوع بوده و مطابق قانون مجازات اسلامی و مواد این قانون، مستوجب مجازات دیه، حبس و ابطال پروانه پزشکی است. – مادر صرفاً در مواردی که احتمال بدهد شرایط زیر محقق می‌شود، می‌تواند درخواست سقط جنین را به مراکز پزشکی قانونی تقدیم نماید. – کلیه مراکز پزشکی قانونی در مراکز استان‌ها مکلفند درخواست‌های واصله را فوراً به کمیسیون سقط قانونی ارجاع نمایند. این کمیسیون مرکب از یک قاضی ویژه، یک پزشک متخصص متعهد و یک متخصص پزشک قانونی در استخدام سازمان پزشکی قانونی، حداکثر ظرف یک هفته تشکیل می‌شود. رأی لازم توسط قاضی عضو کمیسیون با رعایت اصل عدم جواز سقط در موارد تردید صادر می‌گردد. الف- در صورتی که جان مادر به شکل جدی در خطر باشد و راه نجات مادر منحصر به سقط جنین بوده و سن جنین کمتر از چهار ماه باشد و نشانه‌ها و امارات ولوج روح در جنین نباشد، ب- در مواردی که اگر جنین سقط نشود مادر و جنین هر دو فوت می‌کنند و راه نجات مادر منحصر در اسقاط جنین است؛ ج- چنانچه پس از اخذ اظهارات ولی، جمیع شرایط زیر احراز شود: • رضایت مادر • وجود حرج (مشقت شدید غیرقابل تحمل) برای مادر • وجود قطعی ناهنجاری‌های جنینی غیرقابل درمان، در مواردی که حرج مربوط به بیماری یا نقص در جنین است • فقدان امکان جبران و جایگزینی برای حرج مادر • فقدان نشانه‌ها و امارات ولوج روح • کمتر از چهار ماه بودن سن جنین.

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی		تبصره ۱- تصمیم گیری سقط قانونی در کمیسیون تخصصی به وسیله قاضی اختصاصی ظرف یک هفته با امکان تجدیدنظرخواهی تبصره۲ـ بیمارستانهای مورد تأیید پزشکی قانونی موظفند در موارد مجاز سقط، منحصراً پس از دستور قاضی و احراز عدم امارات و نشانه‌های ولوج روح، سقط جنین را اجراء کنند و اطلاعات مربوط را با رعایت اصول محرمانگی در پرونده الکترونیک سلامت بیمار و یا سامانه ماده (۵۴) این قانون ثبت و بارگذاری نمایند. تبصره۳ـ سازمان پزشکی قانونی اطلاعات مربوط به کلیه مراحل درخواست سقط تا نتیجه آن، اعم از دلایل درخواست دهنده، اعضای کمیسیون، صدور یا عدم صدور مجوز و دلیل صدور مجوز را با رعایت اصول محرمانگی، در پرونده الکترونیک سلامت بیمار و یا سامانه ماده (۵۴) این قانون ثبت و بارگذاری می‌کند و اطلاعات آن را هر سال در اختیار مجلس شورای اسلامی و شورای عالی انقلاب فرهنگی قرار می‌دهد. تبصره۴ـ ابطال پروانه فعالیت پزشک/ ماما / دارو فروش در صورت تمهید وسایل سقط جنین خارج از مراحل قانونی
	۵۸	محدودکردن توزیع داروهای سقط به داروخانه های مجاز و ممنوعیت هرگونه خرید، فروش و پخش آن خارج از سامانه ردیابی و رهگیری فراورده های دارویی

نهاد متولی	ماده قانون	شرح ماده
دانشگاهها و مراکز آموزش عالی	**۷**	تامین بودجه ایجاد و بهسازی خوابگاههای متاهلین در کلیه مراکز آموزش عالی برای دانشجویان زن و مرد بومی و غیربومی هزینه‌کرد حداقل ده درصد (۱۰درصد) از درآمد اختصاصی و ده درصد (۱۰درصد) از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای سالانه مقرر در بودجه سنواتی جهت احداث، تکمیل، تأمین و تجهیز خوابگاه های متأهلین اختصاص اراضی و ساختمان‌های مازاد با مشارکت خیرین و سایر دستگاه‌ها به تأمین خوابگاه‌ها و یا منازل مسکونی مورد نیاز دانشجویان متأهل
	۳۵	فعالیت های آموزشی، پژوهشی و فرهنگی برای دانشجویان و کادر دانشگاه ها همراه با حذف محتوای آموزشی مخالف فرزندآوری و سقط جنین و..
	۳۹	اختصاص حداقل ۵درصد از اعتبارات پژوهشی دستگاهها به پژوهشهای مرتبط با خانواده و فرزنداوری و رشد جمعیت حمایت ویژه از پایاننامه های دانشگاهی و حوزوی مرتبط با اولویت های پژوهشی ستاد ملی جمعیت
پژوهشگاه و پارک های علم و فناوری	**۷**	تبصره ۴- ایجاد و بهسازی خوابگاههای متاهلین برای دانشجویان زن و مرد بومی و غیربومی (هزینه‌کرد حداقل ده درصد (۱۰درصد) از درآمد اختصاصی و ده درصد (۱۰درصد) از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای سالانه مقرر در بودجه سنواتی)
دانشگاه ازاد	**۳۹**	اختصاص حداقل ۵درصد از اعتبارات پژوهشی دستگاهها به پژوهشهای مرتبط با خانواده و فرزنداوری و رشد جمعیت حمایت ویژه از پایاننامه های دانشگاهی و حوزوی مرتبط با اولویت های پژوهشی ستاد ملی جمعیت
صندوق رفاه دانشجویان	**۸**	تامین ۵۰ درصد ودیعه مسکن ۷۰ متری دانشجویان در شهرهای بالای ۵۰۰ هزار نفر و ۱۰۰ متری در سایر شهرها برای دانشجویان مشروط به ارایه اجاره‌نامه دارای شناسنامه رهگیری از مشاوران املاک
وزارت علوم	**۷**	تبصره ۵ – تهیه پیوست‌های فرهنگی احداث خوابگاه های متأهلین ابلاغ به دانشگاه‌های مرتبط با تصویب وزیر مربوط
	۳۴	ایجاد و گسترش رشته های متناسب با نقش خانواده و زن از قبیل مدیریت خانه و خانواده در دانشگاهها و مقطع متوسطه
	۳۵	فعالیت های آموزشی، پژوهشی و فرهنگی برای دانشجویان و کادر دانشگاه ها همراه با حذف محتوای آموزشی مخالف فرزندآوری و سقط جنین و..
	۳۶	اقدام به تأسیس مراکز مشاوره مبتنی بر سبک زندگی اسلامی-ایرانی در مراکز آموزش عالی با همکاری نمایندگی ولی فقیه
	۳۹	اختصاص حداقل۵ درصد از اعتبارات پژوهشی دستگاهها به پژوهشهای مرتبط با خانواده و فرزنداوری و رشد جمعیت حمایت ویژه از پایان نامه های دانشگاهی و حوزوی مرتبط با اولویت های پژوهشی ستاد ملی جمعیت

موسسات آموزش عالی	**۲۶**	– مرخصی یک نیم سال تحصیلی بدون احتساب در سنوات برای مادر باردار دانشجو – مرخصی یا میهمان شدن مادران دانشجو دارای فرزند زیر ۲ سال حداکثر تا ۴ نیم سال بدون احتساب در سنوات – آموزش غیرحضوری و مجازی مادران دانشجو دارای فرزند زیر ۳ سال – افزایش یک سهمیه به سقف استاد راهنمایی برای استاد دارای دانشجوی باردار یا دارای فرزند شیرخوار – موافقت با کاهش نوبت کاری شب مادران دانشجو دارای فرزند زیر ۲ سال
	۳۵	فعالیت های آموزشی، پژوهشی و فرهنگی برای دانشجویان و کادر دانشگاه ها جهت ترویج و آگاهی‌بخشی نسبت به وجوه مثبت ازدواج به هنگام ، آموزش مهارت‌های دوران ازدواج، فرزندآوری، آثار منفی کم‌فرزندی در خانواده و کاهش رشد جمعیت در جامعه، حرمت سقط جنین، نهادینه کردن هنجارهای صیانت از تحکیم خانواده، ایفای نقش‌های خانوادگی و مقابله با محتوای مغایر سیاست‌های جمعیتی، ضمن حذف محتوای آموزشی مخالف فرزندآوری
	۳۹	اختصاص حداقل۵ درصد از اعتبارات پژوهشی دستگاهها به پژوهشهای مرتبط با خانواده و فرزنداوری و رشد جمعیت حمایت ویژه از پایان نامه های دانشگاهی و حوزوی مرتبط با اولویت های پژوهشی ستاد ملی جمعیت

وظایف عمومی و مشترک کلیه دستگاهها

نهاد متولی	ماده قانون	شرح ماده
کلیه دستگاه‌ها	۲	تهیه دستورالعمل ها، برنامه ها و منشورات مرتبط با خانواده، فرزندآوری و جمعیت در چهارچوب مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی و گزارش شش ماهه به مجلس شورای اسلامی و شورای عالی انقلاب فرهنگی
	۶	اختصاص حداقل ۷۰ درصد ظرفیت منازل مسکونی سازمانی به کارکنان فاقد مسکن با حداقل۳ فرزند طول زمان بهره‌برداری از این منازل برای خانواده‌های دارای سه فرزند و بیشتر فاقد مسکن مناسب در شهر محل خدمت حداقل باید به میزان ۲ برابر سکونت سایرین باشد.
	۱۵	الف- در به‌کارگیری، جذب و استخدام نیروی جدید به ازای تأهل و نیز داشتن هر فرزند یک سال تا حداکثر پنج سال به سقف محدوده سنی اضافه کنند. ب- در به‌کارگیری، جذب و استخدام به ازای تأهل و نیز هر فرزند دو درصد (۲درصد) مجموعاً حداکثر تا ده درصد (۱۰درصد) به امتیاز هر فرد اضافه می‌شود. پ- برای کلیه مستخدمین که صاحب فرزند سوم تا پنجم می‌شوند، معادل یک سال به افزایش سنواتی مستخدم به ازای هر فرزند، اعمال نمایند. تبصره -دستگاه‌های مذکور مجاز به تعدیل و یا اعلام عدم نیاز مستخدمین دارای حداقل سه فرزند، مادران باردار و دارای فرزند شیرخوار به‌جز در اجرای قانون رسیدگی به تخلفات اداری و آرای قطعی قضایی نیستند.
	۱۷	احکام ذیل نسبت به همه مستخدمین و کارکنان در کلیه بخش‌های دولتی و غیردولتی لازم‌الاجرا می‌باشد. الف- مرخصی زایمان ۹ ماه کامل و به درخواست مادر می تواند تا دو ماه آن قبل از تولد باشد.مرخصی مزبور برای تولد دوقلو و بیشتر، دوازده ماه می‌باشد. ب- اختیاری بودن شیفت شب برای مادران باردار و دارای فرزند شیرخوار تا ۲ سال و برای پدر تا ۱ ماهگی فرزند به جز در بخش خصوصی پ- اعطای دورکاری به مادران باردار حداقل به مدت ۴ ماه در مشاغلی که امکان دورکاری در آن‌ها فراهم است، الزامی است. ت- کاهش سن بازنشستگی مادر به مدت یک سال به ازای تولد هر فرزند و برای تولد فرزند ۳ به بعد، یک و نیم سال حداقل سن بازنشستگی مشمولین این بند، برای مادران دارای یک فرزند چهل و دو سال، دارای دو فرزند چهل و یک سال و برای سه فرزند و بیشتر چهل سال و حداقل با بیست سال سابقه بیمه است.
	۲۰	تشویق سالانه شاغلین به ازای ازدواج یا تولد هر فرزند در یک سال گذشته، در روز ملی جمعیت توسط دستگاه
	۲۲	تامین فضای مناسب رفع نیاز نوزاد، کودک و مادر باردار جهت استراحت، شیردهی و نگهداری کودک در کلیه اماکن عمومی، خدماتی و آموزشی تحت اختیار یا نظارت خود تبصره ۱ -تهیه ضوابط و استانداردهای فضای مناسب رفع نیاز نوزاد، کودک و مادر باردار جهت استراحت، شیردهی و نگهداری کودک در کلیه اماکن عمومی، خدماتی و آموزشی تحت اختیار یا نظارت دستگاهها با رعایت نظام‌نامه پیوست فرهنگی طرح‌های مهم و کلان کشور

کلیه دستگاه‌ها		تبصره ۲ -رعایت ضوابط و استانداردهای فوق یکی از شاخص‌های ارزیابی دستگاه‌ها جهت اجرای سیاست‌های کلی جمعیت پس از ابلاغ این قانون شناخته می‌شود. مراکز دارای امکانات موضوع این ماده، به عنوان مراکز تکریم مادر و کودک شناخته شده و از تسهیلات مربوط به آن بهره‌مند می‌گردند. تبصره ۳ -کلیه دستگاه‌ها با مشارکت بخش خصوصی و یا به صورت خرید خدمات نسبت به تأمین مهدکودک برای نگهداری کودکان مادران شاغل در همان دستگاه اقدام نمایند.
	۲۸	ح- تدوین پیوست فرهنگی متناسب با سیاست های جمعیت توسط کلیه دستگاهها
	۳۱	اختصاص ۳۰ درصد از بودجه حمایتی دستگاه ها به سازمانهای مردم نهاد جمعیت و تسهیل گر ازدواج
	۳۹	اختصاص حداقل ۵ درصد از اعتبارات پژوهشی دستگاهها به پژوهشهای مرتبط با خانواده و فرزندآوری و رشد جمعیت حمایت ویژه از پایاننامه های دانشگاهی و حوزوی مرتبط با اولویت های پژوهشی ستاد ملی جمعیت
	۶۵	اعلام موارد و فراورده های وارداتی تراریخته موثر در ناباروری به سازمان پدافند غیر عامل جهت تدوین دستورالعمل لازم
	۶۷	عقد تفاهمنامه و قرارداد با سازمان بسیج مستضعفین جهت اجرای تکالیف محوله
	۷۱	تبصره ۳- ارائه گزارش ۶ ماهه به ستاد ملی جمعیت توسط دستگاه و پیش بینی اختصاص اعتبارات مرتبط با جمعیت بر اساس عملکرد دستگاهها از سال دوم اجرای قانون

قوه قضاییه و نهاد های وابسته

نهاد متولی	ماده قانون	وظایف
قوه قضاییه	۵۶	سقط جنین ممنوع بوده و و مطابق قانون مجازات اسلامی و مواد این قانون، مستوجب مجازات دیه، حبس و ابطال پروانه پزشکی است. کلیه مراکز **پزشکی قانونی** در مراکز استان‌ها مکلفند درخواست‌های واصله جهت سقط را فوراً به کمیسیون سقط قانونی ارجاع نمایند. این کمیسیون مرکب از یک قاضی ویژه، یک پزشک متخصص متعهد و یک متخصص پزشک قانونی در استخدام سازمان پزشکی قانونی، حداکثر ظرف یک هفته تشکیل می‌شود. رأی لازم توسط قاضی عضو کمیسیون با رعایت اصل عدم جواز سقط در موارد تردید صادر می‌گردد. تبصره ۱ -رأی صادره ظرف یک هفته قابل اعتراض در شعبه یا شعب اختصاصی دادگاه تجدیدنظر، به ریاست قاضی یا قضات ویژه منصوب رئیس قوه قضائیه در این امر می‌باشد و دادگاه مذکور حداکثر باید ظرف یک هفته تصمیم خود را اعلام کند. تبصره ۲ -بیمارستان‌های مورد تأیید پزشکی قانونی موظفند در موارد مجاز سقط، منحصراً پس از دستور قاضی و احراز عدم امارات و نشانه‌های ولوج روح، سقط جنین را اجرا کنند و اطلاعات مربوط را با رعایت اصول محرمانگی در پرونده الکترونیک سلامت بیمار و یا سامانه ماده (۵۴) این قانون ثبت و بارگذاری نمایند. تبصره۳- **سازمان پزشکی قانونی** اطلاعات مربوط به کلیه مراحل درخواست سقط تا نتیجه آن، اعم از دلایل درخواست دهنده، اعضای کمیسیون، صدور یا عدم صدور مجوز و دلیل صدور مجوز را با رعاست اصول محرمانگی، در پرونده الکترونیک سلامت بیمار و یا سامانه ماده (۵۴) این قانون ثبت و بارگذاری می‌کند و اطلاعات آن را هر سال در اختیار مجلس شورای اسلامی و شورای عالی انقلاب فرهنگی قرار می‌دهد.
	۵۷	قوه قضاییه با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر دستگاه‌های مرتبط ، برنامه و تمهیدات قانونی لازم برای پیشگیری و مقابله با سقط غیرقانونی جنین و پیشنهاد اصلاح مقررات مراجع ذی‌صلاح مرتبط را تهیه و اعلام نماید.
	۵۸	مجازات‌های تعزیری درجه سه تا شش موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ جهت هرگونه خرید، فروش و پخش داروهای رایج در سقط جنین، خارج از سامانه ردیابی و رهگیری فرآورده‌های دارویی وزارت بهداشت و نگهداری و حمل این داروها بدون نسخه پزشک
	۶۰	مجازات تعزیری، جزای نقدی برای فعالیت مدیران و عوامل مؤثر در بسترهای مجازی معرفی کننده افراد و مراکز مشارکت کننده در سقط غیرقانونی جنین
	۶۱	مجازات تعزیری، جزای نقدی و مصادره اموال حاصله برای معاونت و مباشرت در تمهید وسایل سقط غیر قانونی تبصره الحاقی ۲ -برخورد سنگین جزایی با مراکز و چرخه تجارت سقط جنین و توزیع کنندگان گسترده ی دارو و وسایل سقط جنین تبصره - انتقال عوائد حاصل از جریمه و مصادره اموال مشارکت کنندگان در سقط غیرقانونی به خزانه جهت درمان ناباروری

نهاد متولی	ماده قانون	وظایف
قوه قضاییه	۷۱	محکومیت مستنکفین از اجرای این قانون به مجازات حبس یا جزای نقدی درجه ۴ یا ۵ قانون مجازات اسلامی علاوه بر جبران خسارات وارده و علاوه بر اعمال مجازات موضوع ماده ۱۹ قانون رسیدگی به تخلفات اداری معرفی مستنکفین این قانون به مراجع قضایی توسط **سازمان بازرسی کل کشور** یا سایر نهادهای امنیتی
	۷۳	**به موجب این قانون، قوانین زیر نسخ می‌گردد.** – قانون تنظیم خانواده و جمعیت مصوب ۱۳۷۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی آن –ماده واحده قانون سقط درمانی مصوب ۱۳۸۴ –محدودیت‌های مربوط به تعداد فرزند در بند (۴) ماده (۶۸) قانون مدیریت خدمات کشوری –ماده (۸۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴
	۳۸	تبصره - یک ماده ۳۸ : **دفاتر ثبت ازدواج** موظف به دریافت گواهی دوره‌های آموزشی حین ازدواج موضوع این ماده از زوجین، قبل از تحویل سند رسمی ازدواج هستند.

نهاد متولی	ماده قانون	شرح ماده
صدا و سیما	**۲۸**	انجام اقدامات لازم از قبل تولید و پخش فیلم، سریال، تبلیغات بازرگانی، برگزاری جشنواره‌ها و نمایشگاه‌ها در راستای آگاهی‌بخشی نسبت به وجوه مثبت و ارزشمند ازدواج ، تعدد فرزندان، حمایت از نقش‌های مادری و همسری، صیانت از تحکیم خانواده و مقابله با محتوای مغایر سیاست‌های کلی جمعیت و عوارض سقط جنین الف-ممنوعیت تولید و پخش هرگونه محتوای مغایر با سیاست های کلی جمعیت ب- ممنوعیت ترویج خانواده‌های دو فرزند و کمتر و تجردزیستی در آگهی بازرگانی پ- اختصاص بخشی از تولیدات خود به ساختارها و قالب‌های مختلفی از قبیل تولید فیلم، سریال،.... با محتوا و مضمون اصلی ارزشمندی، ترویج و تبلیغ فرزندآوری، تقبیح تجردزیستی و کم‌فرزندی و مذمت و حرمت سقط جنین ت- تدوین برنامه های تلویزیونی مطالبه گری اجرای قانون جوانی جمعیت در صدا و سیما ث- نظارت بر محتوای مرتبط با سیاست‌های کلی جمعیت در بستر فضای مجازی و تولیدات رسانه‌ای-هنری به‌ویژه سینمایی، تئاتر، محصولات شبکه خانگی و پیگیری تخلف از طریق مراجع ذی‌صلاح قانونی ح- تدوین پیوست فرهنگی متناسب با سیاست های جمعیت توسط کلیه دستگاهها چ- ارائه گزارش ارتقای کمی و کیفی اقدامات مرتبط با تکالیف صدا و سیما در این قانون به صورت سالانه توسط شورای نظارت بر صدا و سیما
	۲۹	اختصاص حداقل ۱۰ درصد بودجه برنامه های تولیدی و فیلم برای تولید محتوا با محوریت افزایش و جوانی جمعیت

نهاد متولی	ماده قانون	شرح ماده
نیروهای مسلح	**۶۶**	اقدام با استفاده از ظرفیت و امکانات دستگاه‌های اجرایی و سازمان‌های ذی‌ربط خود در زمینه ارایه خدمات بهداشتی، سلامت باروری، درمان ناباروری، افزایش ازدواج، کاهش طلاق و اعطای مشوق‌های فرزندآوری ویژه کارکنان نیروهای مسلح و خانواده آنان، بازنشستگان و بسیجیان

نهاد متولی	ماده قانون	شرح ماده
ستاد اجرایی فرمان امام خمینی(ره)	۱۹	همکاری با ستاد ملی جمعیت به منظور اهدای سالانه «جایزه ملی جوانی جمعیت» همکاری با ستاد ملی جمعیت به منظور تدوین شاخص‌های ارزیابی و سنجش به تفکیک بخش‌های خانواده، رسانه، سازمان‌های مردم‌نهاد، دستگاه‌های اجرایی، شرکت‌ها و مؤسسات خصوصی، مدیران، نخبگان
	۲۴	تبصره ۱–ماده ۲۴- همکاری با وزارت تعاون،کار و رفاه اجتماعی در ارائه سبد تغذیه‌ای و بسته بهداشتی را برای ماه‌های مختلف به مادران باردار، شیرده و دارای کودک زیر پنج سال نیازمند حمایت بر اساس آزمون وسع

نهاد متولی	ماده قانون	شرح ماده
مراکز مدیریت حوزه‌های علمیه	۸	تامین ۵۰ درصد ودیعه مسکن ۷۰ متری دانشجویان در شهرهای بالای ۵۰۰ هزار نفر و ۱۰۰ متری در سایر شهرها برای دانشجویان مشروط به ارایه اجاره‌نامه دارای شناسنامه رهگیری از مشاوران املاک
	۲۳	–معرفی حداقل یک نفر آشنا به تربیت اسلامی کودک و به‌کارگیری در شیرخوارگاه‌ها و مراکز نگهداری شبانه‌روزی کودکان بی‌سرپرست و خیابانی در چهارچوب قوانین مربوط در هر یک از مراکز مذکور –همکاری با سازمان بهزیستی جهت برنامه‌ریزی و نظارت مناسب جهت محتوای تربیتی و آموزشی و ابعاد معنوی و مذهبی در شیرخوارگاه‌ها و مراکز نگهداری شبانه‌روزی کودکان بی‌سرپرست و خیابانی
	۲۶	– مرخصی یک نیم سال تحصیلی بدون احتساب در سنوات برای مادر باردار طلبه – مرخصی یا میهمان شدن مادران طلبه دارای فرزند زیر ۲ سال حداکثر تا ۴ نیم سال بدون احتساب در سنوات – آموزش غیرحضوری و مجازی مادران طلبه دارای فرزند زیر ۳ سال – افزایش یک سهمیه به سقف استاد راهنمایی برای استاد دارای دانشجوی باردار یا دارای فرزند شیرخوار – موافقت با کاهش نوبت کاری شب مادران دارای فرزند زیر ۲ سال
	۳۳	همکاری با وزارت آموزش و پرورش جهت انجام اقدامات زیر : الف- آموزش مهارتهای سبک زندگی اسلامی در کلیه مقاطع تحصیلی در اجرای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش ب- اضافه کردن محتوای آموزشی در کتب درسی در راستای بندهای سیاست های کلی جمعیت و خانواده پ- آموزش مسائل تربیتی بلوغ و ازدواج به کادر آموزشی و اولیا بر اساس سبک زندگی اسلامی - ایرانی ت- تربیت نیروی انسانی توانمند، متعهد و متأهل برای درس «مدیریت خانواده و سبک زندگی»
	۳۹	اختصاص حداقل ۵ درصد از اعتبارات پژوهشی به پژوهشهای مرتبط با خانواده و فرزندآوری و رشد جمعیت حمایت ویژه از پایاننامه های حوزوی مرتبط با اولویت های پژوهشی ستاد ملی جمعیت

نهاد متولی	ماده قانون	وظایف
سازمان تبلیغات اسلامی	۲۸	آگاهی‌بخشی نسبت به وجوه مثبت و ارزشمند ازدواج به هنگام نیاز و آسان، تعدد فرزندان در خانواده و تقویت و حمایت از نقش‌های مادری و همسری، صیانت از تحکیم خانواده و مقابله با محتوای مغایر سیاست‌های کلی جمعیت و عوارض جانبی استفاده از روش‌های مختلف پیشگیری از بارداری و نیز عوارض خطرناک پزشکی، روانشناختی و فرهنگی و اجتماعی سقط جنین، ج- اقدام به تهیه عبارات، نمادها یا تصاویر با محتوای حمایت از خانواده، مادران ایرانی و ارزشمندی تعدد فرزندان نماید و نسبت به درج مناسب موارد مذکور در بسته‌بندی محصولات و کالاهای کلیه واحدهای تولیدی، توزیعی، خدماتی، کتب، محصولات فرهنگی و مطبوعات درهمکاری با وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی پ- مشارکت با سازمان صدا و سیما جهت اختصاص بخشی از تولیدات خود به ساختارها و قالب‌های مختلفی از قبیل تولید فیلم، سریال،.... با محتوا و مضمون اصلی ارزشمندی، ترویج و تبلیغ فرزندآوری، تقبیح تجردزیستی و کم‌فرزندی و مذمت و حرمت سقط جنین
	۳۱	اختصاص ۳۰ درصد از بودجه حمایتی سازمان به سازمانهای مردم نهاد جمعیت و تسهیل گر ازدواج
	۳۲	تبصره -ماده ۳۲ : نظارت بر اینکه حداقل (۴۰درصد) از تبلیغات محیطی جهت تبلیغات فرهنگی ازدواج، فرزندآوری، رشد جمعیت و ... در اختیار نهادهای مردمی از قبیل گروه‌های جهادی و سازمان‌های مردم‌نهاد دارای مجوز که در حوزه ازدواج و خانواده فعالیت می‌کنند قرار می‌گیرد.
	۳۰	تدوین برنامه جامع حمایت از فعالین مردمی حوزه فرزندآوری و تسهیل ازدواج در قالب هیات ها، مساجد، کانون‌های فرهنگی، اعزام مبلغ و مانند آن
	۳۳	همکاری با وزارت آموزش و پرورش جهت انجام اقدامات زیر : الف- آموزش مهارتهای سبک زندگی اسلامی در کلیه مقاطع تحصیلی در اجرای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش ب- اضافه کردن محتوای آموزشی در کتب درسی در راستای بندهای سیاست های کلی جمعیت و خانواده پ- آموزش مسائل تربیتی بلوغ و ازدواج به کادر آموزشی و اولیا بر اساس سبک زندگی اسلامی - ایرانی ت- تربیت نیروی انسانی توانمند، متعهد و متأهل برای درس «مدیریت خانواده و سبک زندگی»
	۳۷	توسعه فرهنگ واسطه‌گری در امر انتخاب همسر، با محوریت و مشارکت خانواده‌ها و رعایت موازین قانونی و شرعی به منظور ترویج و تسهیل در امر ازدواج، از طریق مؤسسات فرهنگی، مساجد و روحانیون و دیگر ظرفیت‌های مردمی
کمیته امداد	۲۴	تبصره ۱–ماده ۲۴- همکاری با وزارت تعاون،کار و رفاه اجتماعی در ارائه سبد تغذیه‌ای و بسته بهداشتی را برای ماه‌های مختلف به مادران باردار، شیرده و دارای کودک زیر پنج سال نیازمند حمایت بر اساس آزمون وسع

بخش دوم

دسته بندی گروه های هدف نیازمند حمایت در قانون

حمایت از زوج های جوان	جوانان در آستانه اازدواج یا زوجین جوان
	درمان زوجین نابارور و پیشگیری از ناباروری
حمایت از خانواده	حمایت های دوران بارداری و شیردهی
	تولد هر فرزند
	تولد فرزند دوم به بعد
	تولد چندقلوها
	تولد فرزند سوم به بعد
	خانواده های دارای فرزند
	خانواده های دارای سه فرزند و بیشتر
حمایت از مادران	حمایت از مادران غیرشاغل
	حمایت از مادران شاغل
	حمایت از مادران دانشجو و طلبه
	حمایت از عموم مادران

حمایت از زوج های جوان

جوانان در آستانه ی ازدواج یا زوجین جوان

ماده	خلاصه تسهیلات اعطایی یا تدابیر قانونی
۶۸	اعطای وام ۲۰۰ میلیونی به زوجین جوان (زوج زیر ۲۵ سال و زوجه زیر ۲۳ سال) و وام ۱۴۰ میلیونی به زوجین با سنین بالاتر با ضمانت های آسان
۱۶	افزایش ۷,۵ برابری حق عائله مندی به مدت ۵ سال
۷	تامین بودجه ایجاد و بهسازی خوابگاههای متاهلین در کلیه مراکز آموزش عالی برای دانشجویان زن و مرد بومی و غیربومی
۸	تامین ۵۰ درصدودیعه مسکن ۷۰ متری شهرهای باالی ۵۰۰هزار نفر و ۱۰۰متری سایر شهرها برای دانشجویان و طلاب
۶۹	اختصاص وام ۵۰ میلیون تومانی ودیعه، خرید یا ساخت مسکن برای زوجین بدون فرزند و فاقد مسکن با باز پرداخت ۱۰ ساله
۱۵	افزایش محدوده سنی در استخدام جدید یک سال به ازاء تاهل
۱۵	افزایش ۲ درصد امتیاز در جذب و استخدام به ازای تاهل
۳۶	تاسیس مراکز مشاوره مبتنی بر سبک زندگی ایرانی اسالمی در مراکز آموزش عالی
۳۳	تربیت و آموزش مهارت های سبک زندگی اسالمی و ازدواج در کلیه مقاطع تحصیلی و بسترهای یادگیری
۳۳	آموزش مسائل تربیتی بلوغ و ازدواج به کادر آموزشی و اولیا بر اساس سبک زندگی اسلامی – ایرانی
	فرهنگ سازی (مواد ۳۳، ۳۲، ۲۹، ۲۸)

درمان زوجین نابارور و پیشگیری از ناباروری

ماده	خلاصه تسهیلات اعطایی یا تدابیر قانونی
۴۳	تحت پوشش بیمه ای قرارگرفتن درمان تمامی زوج های نابارور
۴۱	تجهیز و راه اندازی یک مرکز تخصصی ناباروری سطح ۲ در دانشگاه علوم پزشکی و سطح ۳ در هر استان
۴۲	تدوین دستورالعمل راهنمای بالینی پیشگیری و تشخیص درمان ناباروران با ادغام در شبکه بهداشت
۶۵	اجرای آزمایشهای علمی در مورد مواد و فرآورده های وارداتی تراریخته موثر در ناباروری و رعایت ضوابط سازمان پدافند غیرعامل
۴۰	حمایت از شرکت دانش بنیان تولید اقلام و تجهیزات درمان ناباروری
۴۰	اختصاص ۵ درصداز اعتبارات توسعه علوم و فناوری های نو به تحقیقات بنیادی و تجاری سازی درمان ناباروری و...
۴۰	اختصاص ۵ درصداز تسهیلات و حمایت های صندوق نوآوری و شکوفایی به شرکت دانش بنیان فعال در این حوزه
۴۱	اختصاص ۱۰ درصداز بودجه طرح های نوآورانه جهاد دانشگاهی به طرحهای درمان ناباروری و زایمان طبیعی
۴۱	برطرف شدن کمبود نیروی متخصص با افزایش ظرفیت پذیرش دستیار تخصصی ناباروری ظرف مدت ۵ سال
۴۱	برگزاری دوره تخصصی آموزشی با محتوای درمان ناباروری و ارجاعات مربوطه برای متخصصین زنان و مامایی
۴۱	استقرار متخصصین طب سنتی در مراکز ناباروری
۶۱	انتقال عوائد حاصل از جریمه و مصادره اموال مشارکت کنندگان در سقط غیرقانونی به خزانه جهت درمان ناباروری

حمایت از خانواده

حمایت های دوران بارداری و شیردهی

ماده	خلاصه تسهیلات اعطایی یا تدابیر قانونی
۵۳	پوشش بیمه ای آزمایش های مادر و جنین بر اساس ضوابط قانونی
۴۹	ارتقای مهارت مامایی کشور و افزایش تعداد ماماها به ازای هر دو مادر یک مام
۴۵	پوشش بیمه ای خدمات سالمت زنان اعم از مراجعه به ماماها یا پزشکان
۴۴	تحت پوشش کامل قراردادن کلیه مادران در دوران بارداری و شیردهی تا پایان ۵ سالگی کودکان بر اساس آزمون وسع
۲۴	ارائه رایگان سبد تغذیه و بسته بهداشتی مادران باردار، شیرده و دارای کودک زیر ۵ سال بر اساس آزمون وسع
۵۰	ارتقای کیفیت مراقبتهای بارداری و زایمان طبیعی با راه اندازی پرونده الکترونیک یکپارچه
۴۷	در اختیار مادر گذاشتن قانون راهنمای حفظ و مراقبت جنین با توزیع در کلیه مراکز تحت پوشش وزارت بهداشت
۴۸	کاهش هزینه های روحی و روانی و اقتصادی دوران بارداری و جلوگیری از القای هرگونه ترس و هراس نسبت به بارداری
۵۳	اختیاری بودن غربالگری همراه با نظر پزشک متخصص بر اساس استانداردهای روز بین المللی و علمی
۵۳	استانداردسازی عملکرد ارائه دهندگان خدمات بارداری و سالمت مادر و جنین و ارزشیابی با صدور و لغو مجوز
۵۳	اصلاح روش های غربالگری و استاندارد سازی مقادیر مثبت و منفی کاذب نتایج آزمایشها و تعیین مسئولیت عاملین خدمت

تولد هر فرزند

ماده	خلاصه تسهیلات اعطایی یا تدابیر قانونی
۱۱	پرداخت ۱ میلیون بلاعوض جهت سرمایه گذاری بورس بنام فرزندان متولد سال ۱۴۰۰ و بعد از آن
۹	افزایش ۲۵ درصدسقف تسهیلات مسکن جهت خرید و ساخت و جعاله به ازای هر فرزندو افزایش دو ساله دوره بازپرداخت
۱۰	تسهیلات قرض الحسنه برای تولد فرزند اول تا پنجم و بالاتر به ترتیب از ۱۰ تا ۵۰ میلیون تومان با تنفس شش ماهه

تولد فرزند دوم به بعد

ماده	خلاصه تسهیلات اعطایی یا تدابیر قانونی
۱۲	فروش بدون نوبت و بدون قرعه کشی خودروی ایرانی به قیمت کارخانه پس از تولد فرزند دوم به بعد به مادران
۱۰	تسهیلات قرض الحسنه برای تولد فرزند دوم ۲۰ میلیون تومان با تنفس شش ماهه

تولد چندقلوها

ماده	خلاصه تسهیلات اعطایی یا تدابیر قانونی
۱۷	مرخصی زایمان ۱۲ ماه کامل برای مادران باردار دارای ۲ قلو و بیشتر
۱۰	تسهیلات قرض الحسنه برای تولد دوقلوها در زایمان اول تا پنجم وبالاتربه ترتیب از ۳۰ تا ۱۰۰ میلیون تومان با تنفس شش ماهه
۱۰	تسهیلات قرض الحسنه برای تولد سه قلوها در زایمان اول تا پنجم وبالاتربه ترتیب از ۶۰ تا ۱۵۰ میلیون تومان با تنفس شش ماهه
۱۰	تسهیلات قرض الحسنه برای تولدچهار قلوها در زایمان اول تا پنجم وبالاتربه ترتیب از۱۰۰ تا ۲۰۰میلیون تومان با تنفس شش ماهه
۱۰	تسهیلات قرض الحسنه برای تولد پنج قلوها در زایمان اول تا پنجم وبالاتربه ترتیب از ۱۵۰ تا ۲۵۰ میلیون تومان با تنفس شش ماهه

تولد فرزند سوم به بعد

ماده	خلاصه تسهیلات اعطایی یا تدابیر قانونی
۴	تامین زمین یا واحد مسکونی حداکثر ۲۰۰ متری به قیمت تمام شده با ۲ سال تنفس و ۸ سال قسط بندی پس از تولد فرزند سوم
۶۹	اختصاص وام ۱۵۰ میلیون تومانی ودیعه، خرید یا ساخت مسکن برای خانوادههای فاقد مسکن با باز پرداخت ۲۰ ساله مشروط به تولد فرزند سوم به بعد در سال ۶۹ ۱۳۹۹ یا پس از آن
۳	امکان استفاده مجدد از امکانات دولتی تامین مسکن خانواده ها پس از تولد فرزند سه به بعد
۱۸	معافیت مالیاتی اشخاص حقیقی به ازا فرزند ۳ به بعد ، هر فرزند ۱۵ درصدمشروط به تصویب در بودجه سنواتی
۱۰	تسهیلات قرض الحسنه برای تولد فرزند سوم تا پنجم وبالاتربه ترتیب از ۳۰ تا ۵۰ میلیون تومان با تنفس شش ماهه
۱۴	حق بهره برداری زمین با هدف تولید و کشاورزی و اشتغال و تخفیف ۲۵ درصدهزینه واگذاری با پنجاه درصد افزایش طول دوره بازپرداخت برای تولد فرزند ۳ به بعد
۱۵	افزایش سنوات خدمت به میزان یک سال به ازای هر فرزند پس از تولد فرزند سوم تا پنجم
۲۱	افزایش سوابق بیمه بیمه گذار زنان خانه دار روستایی و عشایری با تولد فرزند چهارم و پنجم به ازاء هر فرزند ۲ سال

خانواده های دارای فرزند

ماده	خلاصه تسهیلات اعطایی یا تدابیر قانونی
۱۷	فزایش ۱۰۰ درصدکمک هزینه اولاد هر ساله و به مدت ۵ سال
۱۵	افزایش محدوده سنی در استخدام جدید به ازاء تاهل و برای هر فرزند از یک تا ۵ سال
۱۵	افزایش ۲ درصد امتیاز در جذب و استخدام به ازای هر فرزند
۶۹	اختصاص وام ۸۰میلیون تومانی ودیعه، خرید یا ساخت مسکن برای خانوادههای فاقد مسکن با باز پرداخت ۱۰ ساله دارای یک فرزند
۶۹	اختصاص وام ۱۰۰ میلیون تومانی ودیعه، خرید یا ساخت مسکن برای خانواده های فاقد مسکن با باز پرداخت۱۰ ساله دارای دو فرزند

خانواده های دارای سه فرزند و بیشتر

ماده	خلاصه تسهیلات اعطایی یا تدابیر قانونی
۱۳	افزایش ۳ برابری یارانه فرزندان در خانواده های دهک های ۱ تا ۴ حداقل ۳ فرزندی غیر شاغل در دستگاه های دولت
۲۱	تامین ۱۰۰ درصدبیمه مادران خانه دار دارای ۳ فرزند و بیشتر روستایی و عشایری از طریق صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان و روستائیان
۱۵	عدم جواز تعدیل فرد دارای ۳ فرزند
۵	کاهش عوارض ساخت و ساز تا ۵۰ درصدبرای خانواده ۳ فرزند و تا ۷۰ درصد برای خانواده ۴ فرزند و سایر تخفیفات
۶	اختصاص ۷۰ درصدظرفیت منازل مسکونی سازمانی به کارکنان فاقد مسکن با حداقل ۳ فرزند
۲۵	نیم بها شدن هزینه موزه ها و اماکن تاریخی فرهنگی ورزشی و سینماها برای مادران دارای ۳ فرزند و بیشتر به همراه خانواده
۲۵	تخفیف ۲۰ درصددوره های آموزشی تربیتی و هنری کانون پرورش فکری برای فرزندان خانواده های سه فرزندی

حمایت از مادران

حمایت از مادران غیرشاغل

ماده	خلاصه تسهیلات اعطایی یا تدابیر قانونی
۱۳	افزایش ۳ برابری یارانه فرزندان در خانواده های دهک های ۱ تا ۴ حداقل ۳ فرزندی غیر شاغل در دستگاه های دولتی
۲۱	تامین ۱۰۰ درصدبیمه مادران خانه دار دارای ۳ فرزند و بیشتر روستایی و عشایری از طریق صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان و روستائیان
۲۱	افزایش سوابق بیمه بیمه گذار با تولد فرزند چهارم و پنجم به ازاء هر فرزند ۲ سال

حمایت از مادران شاغل

ماده	خلاصه تسهیلات اعطایی یا تدابیر قانونی
۱۷	مرخصی زایمان ۹ ماه کامل و به درخواست مادر می تواند تا دو ماه آن قبل از تولد باشد
۱۷	اعطای دورکاری به مادران باردار حداقل به مدت ۴ ماه
۱۷	اختیاری بودن شیفت شب برای مادران باردار و دارای فرزند شیرخوار تا ۲ سال و برای پدر تا ۱ ماهگی فرزند به جز در بخش خصوصی
۲۲	تامین مهدکودک در هر دستگاه برای نگهداری کودکان مادران شاغل در دستگاه
۱۵	عدم جواز تعدیل فرد دارای ۳ فرزند، مادران باردار و دارای فرزند شیرخوار
۱۷	کاهش سن بازنشستگی مادر به مدت یک سال به ازا تولد هر فرزند و برای تولد فرزند ۳ به بعد، یک و نیم سال

حمایت از مادران دانشجو و طلبه

ماده	خلاصه تسهیلات اعطایی یا تدابیر قانونی
۲۶	مرخصی یک نیم سال تحصیلی بدون احتساب در سنوات برای مادر باردار دانشجو یا طلبه
۲۶	مرخصی یا میهمان شدن مادران دانشجو و طلبه دارای فرزند زیر ۲ سال حداکثر تا ۴ نیم سال بدون احتساب در سنوات
۲۶	آموزش غیرحضوری و مجازی مادران دانشجو و طلبه دارای فرزند زیر ۳ سال
۲۶	افزایش سهمیه سقف استاد راهنمایی برای استاد دارای دانشجوی باردار یا دارای فرزند شیرخوار
۲۶	موافقت با کاهش نوبت کاری شب مادر ان دانشجو دارای فرزند زیر ۲ سال
۲۷	کسر تعهدات قانون خدمات پزشکان و پیرا پزشکان به ازای هر فرزند ۶ ماه برای مادران
۲۷	گذراندن تعهدات قانون خدمات پزشکان و پیرا پزش کان در محل سکونت خود برای مادران
۲۷	تعویق تعهدات قانون خدمات پزشکان و پیرا پزشکان برای مادرا ن باردار و دارای فرزند زیر دو سال تا ۲ سال

حمایت از عموم مادران

ماده	خلاصه تسهیلات اعطایی یا تدابیر قانونی
۱۲	فروش بدون نوبت و بدون قرعه کشی خودروی ایرانی به قیمت کارخانه پس از تولد فرزند دوم به بعد به مادران
۲۲	تامین فضای مناسب رفع نیاز نوزاد، کودک و مادر باردار جهت استراحت، شیردهی و نگهداری کودک در کلیه دستگاهها
۴۵	پوشش بیمه ای خدمات سلامت زنان اعم از مراجعه به ماماها یا پزشکان
۵۳	پوشش بیمه ای آزمایش های مادر و جنین بر اساس ضوابط قانونی
۴۴	تحت پوشش کامل قراردادن کلیه مادران در دوران بارداری و شیردهی تا پایان ۵ سالگی کودکان بر اساس آزمون وسع
۲۴	ارائه رایگان سبد تغذیه و بسته بهداشتی مادران باردار، شیرده و دارای کودک زیر ۵ سال بر اساس آزمون وسع
۲۵	نیم بها شدن هزینه موزه ها و اماکن تاریخی فرهنگی ورزشی و سینماها برای مادران دارای ۳ فرزند و بیشتر به همراه خانواده

بخش سوم

تسهیلات و برنامه های حمایتی پیش بینی شده در قانون

- تسهیلات مسکن
- خدمات اجتماعی
- مشوق های اقتصادی
- حمایت از گروه های مردمی
- تسهیلات شغلی
- تسهیلات آموزشی

تسهیلات مسکن

ماده	خلاصه تسهیلات اعطایی یا تدابیر قانونی

۴	تامین زمین یا واحد مسکونی حداکثر ۲۰۰ متری به قیمت تمام شده با ۲ سال تنفس و ۸ سال قسط بندی پس از تولد فرزند سوم
۶۹	اختصاص مبلغ ۱۵۰میلیون تومان برای ودیعه و یا خرید مسکن خانواده فاقد مسکن دارای فرزند سوم با باز پرداخت ۲۰ ساله
۳	امکان استفاده مجدد از امکانات دولتی تامین مسکن خانواده ها پس از تولد فرزند سوم به بعد
۹	افزایش ۲۵ درصدسقف تسهیلات مسکن جهت خرید و ساخت و جعاله به ازای هر فرزند و افزایش دو ساله دوره بازپرداخت
۵	کاهش عوارض ساخت و ساز تا ۵۰ درصدبرای خانواده ۳ فرزند و تا ۷۰ درصد برای خانواده ۴ فرزند و سایر تخفیفات
۷	تامین بودجه ایجاد و بهسازی خوابگاههای متاهلین در کلیه مراکز آموزش عالی برای دانشجویان زن و مرد بومی و غیربومی
۸	تامین ۵۰ درصد ودیعه مسکن ۷۰متری دانشجویان در شهرهای بالای ۵۰۰هزار نفر و ۱۰۰متری درسایر شهرها برای دانشجویان و طلاب
۶	اختصاص ۷۰ درصدظرفیت منازل مسکونی سازمانی به کارکنان فاقد مسکن با حداقل ۳ فرزند

خدمات اجتماعی

ماده	خلاصه تسهیلات اعطایی یا تدابیر قانونی
۲۴	ارائه رایگان سبد تغذیه و بسته بهداشتی مادران باردار، شیرده و دارای کودک زیر ۵ سال بر اساس ازمون وسع
۳۶	تاسیس مراکز مشاوره مبتنی بر سبک زندگی اسلامی- ایرانی در مراکز آموزش عالی
۲۲	تامین فضای مناسب جهت رفع نیازهای نوزادان، کودکان، و مادران باردار جهت استراحت ، شیردهی و نگهداری کودکان در کلیه اماکن عمومی و دستگاه ها
۲۵	نیم بها شدن هزینه موزه ها و اماکن تاریخی فرهنگی ورزشی و سینماها برای مادران دارای ۳ فرزند و بیشتر به همراه خانواده
۲۳	توسعه و تجهیز کمی و کیفی شیرخوارگاه ها تا ۱,۵ برابر سطح فعلی
۲۳	تامین و واگذاری زمین با اجاره ۹۹ ساله و غیر قابل تغییر کاربری به خیریه ها و سازمان های متقاضی تاسیس شیرخوارگاه ها

مشوق های اقتصادی

ماده	خلاصه تسهیلات اعطایی یا تدابیر قانونی
۶۸	اعطای وام ۲۰۰ میلیونی به زوجین جوان (زوج زیر ۲۵ سال و زوجه زیر ۲۳ سال) و وام ۱۴۰ میلیونی به زوجین با سنین بالاتر با ضمانت های آسان
۱۲	فروش بدون نوبت و بدون قرعه کشی خودروی ایرانی به قیمت کارخانه پس از تولد فرزند دوم به بعد به مادران
۱۶	افزایش ۱۰۰ درصدکمک هزینه اولاد و ۵۰ درصدی حق عائله مندی هر ساله به مدت ۵ سال
۱۸	معافیت مالیاتی اشخاص حقیقی به ازای فرزند ۳ به بعد ، هر فرزند ۱۵ درصدمشروط به تصویب در بودجه سنواتی
۱۱	پرداخت ۱ میلیون بلاعوض جهت سرمایه گذاری بورس بنام فرزندان متولد سال ۱۴۰۰ و بعد از آن
۱۳	افزایش ۳ برابری یارانه فرزندان در خانواده های دهک های ۱ تا ۴ حداقل ۳ فرزندی غیر شاغل در دستگاه های دولتی
۱۰	تسهیلات قرض الحسنه برای تولد فرزند اول تا پنجم به ترتیب از ۱۰ تا ۵۰ میلیون تومان با تنفس شش ماهه
۹	افزایش ۲۵ درصد سقف تسهیلات مسکن جهت خرید و ساخت و جعاله به ازای هر فرزندو افزایش دو ساله دوره بازپرداخت
۲۰	تشویق سالانه شاغلین به ازای ازدواج یا تولد هر فرزند در روز ملی جمعیت توسط دستگاه
۴۶	پرداخت کارانه به کارکنان نظام سالمت برای تولد فرزند اول به بعد با افزایش پلکانی در جمعیت تحت پوشش

حمایت از گروه های مردمی

ماده	خلاصه تسهیلات اعطایی یا تدابیر قانونی
۳۰	اختصاص ۳۰ درصداز بودجه حمایتی دستگاه ها به سازمانهای مردم نهاد جمعیت و تسهیلگر ازدواج
۳۲	اختصاص یک سوم ظرفیت تبلیغات محیطی به موضوع فرزندآوری و جمعیت با تخصیص ۴۰ درصد آن به گروههای مردمی
۳۰	تدوین برنامه جامع حمایت از فعالین مردمی حوزه فرزندآوری و تسهیل ازدواج توسط سازمان تبلیغات اسالمی
۲۳	تامین و واگذاری زمین با اجاره ۹۹ ساله و غیر قابل تغییر کاربری به خیریه ها و سازمان های متقاضی تاسیس شیرخوارگاهها

تسهیلات شغلی

ماده	خلاصه تسهیلات اعطایی یا تدابیر قانونی
۱۵	عدم جواز تعدیل نیروی کار دارای ۳ فرزند، مادران باردار و دارای فرزند شیرخوار
۱۵	افزایش محدوده سنی در استخدام جدید به ازاء تاهل و برای هر فرزند از یک تا ۵ سال
۱۵	افزایش ۲ درصد امتیاز در جذب و استخدام به ازای تاهل و هر فرزند
۱۷	مرخصی زایمان ۹ ماه کامل و به درخواست مادر می تواند تا دو ماه آن قبل از تولد باشد
۱۷	اعطای دورکاری به مادران باردار حداقل به مدت ۴ ماه
۱۶	افزایش ۱۰۰ درصدکمک هزینه اوالد و ۵۰ درصدی حق عائله مندی هر ساله به مدت ۵ سال
۱۷	مرخصی زایمان ۱۲ ماه کامل برای مادران باردار دارای ۲ قلو و بیشتر
۱۷	اختیاری بودن نوبت کاری شب برای مادران باردار و دارای فرزند شیرخوار تا ۲ سال و برای پدر تا ۱ ماهگی فرزند بجز بخش خصوصی
۲۲	تامین مهدکودک در هر دستگاه برای نگهداری کودکان مادران شاغل در دستگاه
۱۵	افزایش سنوات خدمت به میزان یک سال به ازای هر فرزند پس از تولد فرزند سوم تا پنجم
۱۷	کاهش سن بازنشستگی مادر به مدت یک سال به ازا تولد هر فرزند و برای تولد فرزند ۳ به بعد، یک و نیم سال
۱۴	حق بهره برداری زمین با هدف تولید و کشاورزی و اشتغال با تخفیف ۲۵ درصدهزینه واگذاری و پنجاه درصد افزایش دوره بازپرداخت برای تولد فرزند ۳ به بعد
۴۶	پرداخت کارانه به کارکنان نظام سالمت برای تولد فرزند اول به بعد با افزایش پلکانی در جمعیت تحت پوشش

تسهیلات آموزشی

ماده	خلاصه تسهیلات اعطایی یا تدابیر قانونی
۲۶	مرخصی یک نیم سال تحصیلی بدون احتساب در سنوات برای مادر باردار دانشجو یا طلبه
۲۶	مرخصی یا میهمان شدن مادران دانشجو و طلبه دارای فرزند زیر ۲ سال حداکثر تا ۴ نیم سال بدون احتساب در سنوات
۲۶	آموزش غیرحضوری و مجازی مادران دانشجو و طلبه دارای فرزند زیر ۳ سال
۲۶	موافقت با کاهش نوبت کاری شب مادران دانشجو دارای فرزند زیر ۲ سال
۲۶	افزایش سهمیه سقف استاد راهنمایی برای استاد دارای دانشجوی باردار یا دارای فرزند شیرخوار
۲۷	کسر تعهدات قانون خدمات پزشکان و پیرا پزشکان به ازای هر فرزند ۶ ماه برای مادران
۲۷	گذراندن تعهدات قانون خدمات پزشکان و پیرا پزشکان در محل سکونت خود برای مادران
۲۷	تعویق تعهدات قانون خدمات پزشکان و پیرا پزشکان برای مادران باردار و دارای فرزند زیر دو سال تا ۲ سال
۲۵	تخفیف ۲۰ درصددوره های آموزشی تربیتی و هنری کانون پرورش فکری برای فرزندان خانواده های سه فرزندی

بخش چهارم

اصلاح و تحول در متون ، برنامه های آموزشی و پژوهشی در قانون

- برنامه های آموزش عمومی
- برنامه های آموزشی بهداشت و درمان
- پژوهش
- فرهنگ سازی

برنامه های آموزش عمومی

ماده	خلاصه تسهیلات اعطایی یا تدابیر قانونی
۳۳	آموزش مهارتهای سبک زندگی اسلامی در کلیه مقاطع تحصیلی در اجرای سند تحول بنیادین آ.پ.
۳۳	اضافه کردن محتوای آموزشی در کتب درسی در راستای بندهای سیاست های کلی جمعیت و خانواده
۳۳	آموزش مسائل تربیتی بلوغ و ازدواج به کادر آموزشی و اولیا بر اساس سبک زندگی اسالمی - ایرانی
۳۳	تربیت دبیران متعهد برای تدریس درس مدیریت خانواده و سبک زندگی
۳۴	ایجاد و گسترش رشته های متناسب با نقش خانواده و زن در دانشگاهها و مقطع متوسطه
۳۵	فعالیت های آموزشی، پژوهشی و فرهنگی برای دانشجویان و کادر دانشگاه ها همراه با حذف محتوای آموزشی مخالف فرزندآوری
۳۸	قانونی کردن آموزشهای اخلاقی، حقوقی، روانشناختی و سلامت باروری حین ازدواج
۳۸	تاخیر در زمان برگزاری آموزشهای حین ازدواج تا زمان تحویل سند رسمی ازدواج جهت آرامش زوجین و اثربخشی آموزشها

برنامه های آموزشی بهداشت و درمان

ماده	خلاصه تسهیلات اعطایی یا تدابیر قانونی
۴۱	برگزاری دوره تخصصی آموزشی با محتوای درمان ناباروری و ارجاعات مربوطه برای متخصصین زنان و مامایی
۴۶	آموزش دانشجویان علوم پزشکی و کارکنان با رویکرد افزایش رشد جمعیت و تاکید بر اثرات مثبت باروری، زایمان طبیعی
۴۶	تغییر، اصلاح، تکمیل و بروز رسانی علمی متون در راستای تبیین مضرات مادی و معنوی سقط جنین، عوارض داروهای ضد بارداری
۴۶	بازآموزی و تربیت کارکنان بهداشت و درمان جهت آموزش مراجعین در تمامی بازه ی سنی باروری
۵۰	برقراری نظام تضمین مهارت آموزی کیفیت خدمات بارداری و زایمان در قالب کارگروهی ماماها، پزشکان و متخصصان
۵۰	افزایش پذیرش دستیار زنان و زایمان متناسب با سهمیه مناطق با اولویت مناطق محروم
۴۷	در اختیار مادر گذاشتن قانون راهنمای حفظ و مراقبت جنین با توزیع در کلیه مراکز تحت پوشش وزارت بهداشت
۵۰	آموزش مادران جهت آمادگی زایمان طبیعی

بهبود کیفیت زایمان طبیعی و تسهیلات ویژه برای آن

ماده	خلاصه تسهیلات اعطایی یا تدابیر قانونی
۵۰	توسعه زایمان های بدون درد به میزان سالانه ۵ درصدبا تجهیز بیمارستانها و کادر متخصص به عنوان شاخص اعتبار سنجی
۵۰	اختصاص ۵ درصدبودجه عمرانی به بهبود کیفیت محیط زایشگاهی
۴۱	اختصاص ۱۰ درصدبودجه طرح نواورانه به طرح های درمان ناباروری و زایمان طبیعی
۵۰	تاثیردهی نظرسنجی مادران در مورد اعضای کادر درمان مرتبط با زایمان در محاسبه و پرداخت کارانه به آنان
۵۰	اصلاح تعرفه ها و کارانه در جهت افزایش زایمان طبیعی
۴۹	زایمان طبیعی رایگان در بیمارستان های دولتی برای همه افراد
۵۰	آموزش مادران جهت آمادگی زایمان طبیعی
۵۰	افزایش پذیرش دستیار زنان و زایمان متناسب با سهمیه مناطق با اولویت مناطق محروم
۵۰	ارتقای کیفیت مراقبتهای بارداری و زایمان طبیعی با راه اندازی پرونده الکترونیک یکپارچه

پژوهش

ماده	خلاصه تسهیلات اعطایی یا تدابیر قانونی
۳۹	اختصاص حداقل ۵ درصداز اعتبارات پژوهشی دستگاهها به پژوهشهای مرتبط با خانواده و فرزنداوری و رشد جمعیت
۴۰	اختصاص ۵ درصد اعتبارات توسعه علوم و فناوریهای نو به تحقیقات بنیادی و تجاری سازی درمان ناباروری، فرزندآوری و سلامت مادر
۴۱	اختصاص ۱۰ درصداز بودجه طرح های نوآورانه جهاد دانشگاهی به طرحهای درمان ناباروری و زایمان طبیعی
۳۹	حمایت ویژه از پایاننامه های دانشگاهی و حوزوی مرتبط با اولویت های پژوهشی ستاد ملی جمعیت

فرهنگ سازی در قانون

ماده	خلاصه تسهیلات اعطایی یا تدابیر قانونی
۲۹	اختصاص حداقل ۱۰ درصدبودجه برنامه های تولیدی و فیلم برای تولید محتوا با محوریت جوانی جمعیت
۳۲	اختصاص یک سوم ظرفیت تبلیغات محیطی به موضوع فرزندآوری و جمعیت
۱۹	اهدای جایزه سالیانه ملی جوانی جمعیت بر اساس شاخص اثرگذاری بر رشد ازدواج و فرزندآوری در جامعه مخاطب
۲۰	تشویق سالانه کارکنانی که ازدواج کرده یا صاحب فرزند شده در روز ملی جمعیت
۲۸	تدوین برنامه های تلویزیونی مطالبه گری اجرای قانون جوانی جمعیت
۲۸	تدوین پیوست فرهنگی متناسب با سیاست های جمعیت توسط کلیه دستگاهها
۴۸	کاهش هزینه های روحی و روانی و اقتصادی دوران بارداری و جلوگیری از القای هرگونه ترس و هراس نسبت به بارداری

بخش پنجم

اقدامات پیش بینی شده جهت پیشگیری از سقط جنین

- تدابیر کلی
- غربالگری و سقط غیرجنایی (درمانی و خودبه خودی)
- سقط جنایی

تدابیر کلی

ماده	خلاصه تسهیلات اعطایی یا تدابیر قانونی
۲۸	تولید فیلم، سریال، تبلیغات ، برگزاری جشنواره و نمایشگاه تبیین عوارض پزشکی، روانشناختی، فرهنگی و اجتماعی سقط جنین
۴۶	تغییر، اصلاح، تکمیل و بروز رسانی علمی متون در راستای تبیین مضرات مادی و معنوی سقط جنین و عوارض داروهای ضد بارداری
۴۷	در اختیار مادر گذاشتن قانون راهنمای حفظ و مراقبت جنین با توزیع در کلیه مراکز تحت پوشش وزارت بهداشت
۵۴	استقرار سامانه ثبت کلیه اطلاعات مراجعین باروری و بارداری، سقط و دلائل آن و نحوه زایمان
۱	پایش جامع وضعیت سقط جنین در کشور بر اساس جمع بندی گزارشهای دستگاههای ذیربط و پژوهشهای مرتبط
۳۵	فعالیت های آموزشی، پژوهشی و فرهنگی برای دانشجویان و کادر دانشگاه ها در تبیین حرمت سقط جنین

سقط جنایی

ماده	خلاصه تسهیلات اعطایی یا تدابیر قانونی
۵۶	ابطال پروانه فعالیت پزشک یا ماما یا دارو فروش در صورت تمهید وسایل سقط جنین خارج از مراحل قانونی
۵۹	پیگیری متخلفان فروش داروهای سقط و مشارکت در سقط غیر قانونی از طریق وزارت اطالعات و دستگاههای امنیتی
۶۰	ممنوعیت و تعیین مجازات درجه ۵ و جزای نقدی تا ۵ برابر عواید حاصله برای فعالیت مراکز سقط غیر قانونی در بستر فضای مجازی
۵۸	محدودکردن توزیع داروهای سقط به داروخانه های مجاز و ممنوعیت هرگونه خرید، فروش و پخش آن خارج از سامانه رهیابی
۵۷	تدوین برنامه پیشگیری و مقابله با سقط غیر قانونی جنین توسط قوه قضاییه و وزارت بهداشت
۶۱	مجازات تعزیری، جزای نقدی و مصادره اموال حاصله برای معاونت و مباشرت در تمهید وسایل سقط غیر قانونی
۶۱	انتقال عوائد حاصل از جریمه و مصادره اموال مشارکت کنندگان در سقط غیرقانونی به خزانه جهت درمان ناباروری
۶۱	برخورد سنگین جزایی با مراکز و چرخه های تجارت سقط جنین و توزیع کنندگان گسترده دارو و وسایل سقط جنین

غربالگری و سقط غیرجنایی (درمانی و خودبه خودی)

ماده	خلاصه تسهیلات اعطایی یا تدابیر قانونی
۴۳	پوشش بیمه ای درمان افراد مبتلا به سقط عارضی مکرر
۵۵	برنامه جامع برای مهار، پایش و پیشگیری سقط خود به خودی جنین و ادغام در شبکه بهداشت
۵۶	ضابطه مند کردن سقط در موارد ضروری صرفا با مجوز ها و ضوابط علمی، قانونی و مشروع
۵۶	تفسیر معتبر و علمی (حرج) در موارد مجاز سقط
۵۶	تصمیم گیری سقط قانونی در کمیسیون تخصصی به وسیله قاضی اختصاصی ظرف یک هفته با امکان تجدیدنظرخواهی
۵۳	اختیاری بودن غربالگری همراه با نظر پزشک متخصص مگر با وجود احتمال عقالیی سقط
۵۳	امکان پوشش بیمه ای آزمایشهای غربالگری مادر و جنین در چارچوب مفاد ماده ۵۳
۵۳	پیگرد قانونی سقط بر اثر مراحل بعدی غربالگری در صورت عدم وجود شواهد قوی وجود ناهنجاری جنین یا ضرورت درمانی
۵۳	استانداردسازی و ارزشیابی عملکرد و صدور و لغو مجوز ارائه دهندگان خدمات بارداری و سلامت مادر و جنین
۵۳	اصلاح روش های غربالگری با استانداردسازی به روز علم ی مقادیر مثبت و منفی کاذب نتایج آزمایشها و تعیین مسئولیت عوامل
۵۳	تعیین آیین نامه تصدیق آزمایشگاه ها و مراکز مجاز غربالگری ناهنجاری جنین
۵۴	استقرار سامانه ثبت اطلاعات مراجعین باروری و بارداری، سقط و دلائل آن و نحوه زایمان در کلیه مراکز با رعایت اصول محرمانگی
۵۶	صدور مجوز سقط جنین براساس مفاد مندرج در قانون

بخش ششم

سایر مباحث

- جلوگیری از حرکتهای معارض در اجرای قانون
- نحوه اجرا و نظارت بر حسن اجرای قانون

جلوگیری از حرکتهای معارض در اجرای قانون

ماده	خلاصه تسهیلات اعطایی یا تدابیر قانونی
۵۱	ارایه داروهای جلوگیری از بارداری در داروخانه‌های سراسر کشور و شبکه بهداشت با تجویز پزشک
۶۵	اعلام موارد و فراورده های وارداتی تراریخته موثر در ناباروری به سازمان پدافند غیر عامل جهت تدوین دستورالعمل لازم
۴۸	کاهش هزینه های روحی و روانی و اقتصادی دوران بارداری و جلوگیری از القای هرگونه ترس و هراس نسبت به بارداری
۲۸	ممنوعیت تولید و پخش هرگونه محتوای مغایر با سیاست های کلی جمعیت
۴۶	تغییر، اصلاح، تکمیل و بروز رسانی علمی متون در راستای تبیین مضرات مادی و معنوی سقط جنین، عوارض داروهای ضد بارداری

نحوه اجرا و نظارت بر حسن اجرای قانون

ماده	خلاصه تسهیلات اعطایی یا تدابیر قانونی
۱	تشکیل ستاد ملی جمعیت به عنوان متولی اصلی هماهنگی و نظارت بر قانون
۷۱	محکومیت مستنکفین از اجرای این قانون به مجازات حبس یا جزای نقدی درجه ۴ یا ۵ قانون مجازات اسلامی علاوه بر جبران خسارات وارده و اعمال مجازات موضوع ماده ۱۹ قانون رسیدگی به تخلفات اداری
۷۱	معرفی مستنکفین این قانون به مراجع قضایی توسط سازمان بازرسی یا سایر نهادهای امنیتی
۷۱	ارائه گزارش ۶ ماهه به ستاد ملی جمعیت توسط دستگاه و پیش بینی اختصاص اعتبارات مرتبط با جمعیت بر اساس عملکرد دستگاهها از سال دوم اجرای قانون
۷۲	پیش بینی اعتبارات هزینه ای و اعتبارات تملک دارایی برای اجرای قانون با تاکید بر جهت دهی هزینه های جاری و منابع موجود
۶۳	ابلاغ سیاست های جامع در حوزه مهاجرت داخلی و خارجی برای ارتقاء کمی و کیفی جمعیت
۲۸	تدوین پیوست فرهنگی متناسب با سیاست های جمعیت توسط کلیه دستگاهها
۱۹	اهدا جایزه سالیانه ملی جوانی جمعیت
۲۲	رعایت شاخص کیفیت مهدکودک دستگاهها به عنوان یکی از شاخص های ارزیابی دستگاه
۲۸	تدوین برنامه های تلویزیونی مطالبه گری اجرای قانون جوانی جمعیت در صدا و سیما
۲۸	گزارش ارتقای کمی و کیفی اقدامات مرتبط با تکالیف صدا و سیما در قانون به صورت سالانه توسط شورای نظارت بر صدا و سیما